NOTIEK

ska lekcija padomju ecības vadītājiem

jām cenām, kuras padomju valdība var atļauties maksāt tāpēc, ka pēc vajadzības iespiež vācu marķa. Okupācijas izdevumus sedzot tā, ka kartupeļus pārstrādājot spirtā un spirtu pārdodot iedzīvotājiem. Divalnus veikalus taisot uz nacionālizācijas rēķina. Saksijā neizdevīgās vara raktuves, kas strādā ar zaudējumiem, nodotas Saksijas valsts īpašumā, kamēr vara apstrādāšanas fabrikas, kas dod krietnu peļņu, kluvušas padomju īpašums. Šo un citu iemeslu dēļ arvien mazinoties vāciešu vēlēšanās strādāt.

Arī par šo apstākli neesot iespējams gūt noteiktus datus, bet Olsons raksta, ka lielais nenacistu skaits, kas dodas uz koncentrācijas nometnēm, nav vienīgais pierādījums šim procesam. Padomju atbalstītās sociālistu vienības partijas SED vadītājiem jau piešķirtas īstu komisāru pilnvaras, bet ziņojumi rādot, ka arī viņu vidū iesākusies rūkšana. Tā esot zināms, ka asi protestējis Saksijas - Anhaltes SED priekšsēdētājs, kas apgalvojis, ka nav nozīmes mēģināt iestāstīt laudīm, ka dzelzceļus demontē stratēģisku apsvērumu dēļ. Kā gan varot iegūt „masu atbalstu", ja reparāciju nasta kluvusi tik smaga, ka caurmēra vācietim nav izredžu tikt pie kurpju pāra biežāk nekā reiz 33 gados?

Interesantus salīdzinājumus par dzīvi dažādajās joslās sniedz arī amerikāņu militārās valdības vārskats, kas publicēts dažas dienas pirms ārlietu ministru konferences sākšanās Londonā. 40.000 vārdu garajā ziņojumā pirmo reiz savāktas ziņas par saimnieciskiem apstākļiem visās četrās okupācijas joslās. Vācijas produkcija visās četrās joslās kopā tagad esot sasniegusi tikai 38 proc. no 1938. g. produkcijas un 40 proc. no 1936. g. produkcijas, kamēr visas citas Eiropas zemes, par kurām pieejami dati, jau sasniegušas ap 90 proc. no priekškara produkcijas. Ziņojumā norādīts, ka vislielākais kavēklis produkcijas kāpināšanai bijušas joslu robežas, jo Vācijas rūpniecība ir stipri speciālizēta un viena apgabala ražojumi nepieciešami otra apgabala rūpniecības veicināšanai un papildināšanai.

Amerikāņu ziņojumā konstatēts, ka vislabākie panākumi gūti amerikāņu un padomju joslās, kas abas sasniegušas ap 45 proc. no 1936. g. produkcijas. Piebilsts, ka vairāk nekā puse no padomju joslas ražojumiem tomēr domāti Krievijai reparāciju segšanai. Padomju „akciju sabiedrības" ražo ap 25 līdz 30 proc. no visiem krievu joslas ražojumiem. Angļu joslā ražo tikai 34 proc. no 1936. gada produkcijas, bet franču joslā vēl mazāk. NYHT

Veikalā sadeg 42 cilvēki

Vismaz 42 personas nogallnātas visbriesmīgākajā veikala ugunsgrēkā kāds piedzīvots Jaunzēlandē. Dēdzis lielākais universālveikals Jaunzēlandē un pie veikala durvīm atrasti 28 sadegušu pārdevēju un pircēju līki, bet pārējie vai nu miruši slimnīcās, vai pazuduši ēkas drupās. Uguns sākusies milzu veikala dzīvokļu iekārtu nodaļā, kur aizdegušās drapērijas, logu aizkari un istabietas. Nelaime sākusies pēcpusdienā, kad viss veikala nams bijis stāvgrūdām pilns pircēju. Gājēji uz ielas pēkšņi pamanījuši melnus dūmus, kas no vairākiem logiem pacēlušies simtiem pēdu gaisā, bet jau mirkli vēlāk liesmu gaismā kļuvuši tumši sarkani. Kamēr uguns sprakšķēšana slāpējusi kliedzienus, ugunsdzēsēji pūlējušies pacelt savas kāpnes līdz nama augšējiem stāviem, lai glābtu pircējus un pārdevējus, kas tur bijuši ieslodzīti uguns slazdā. Briesmīgais karstums un biezie dūmi viņu darbu ārkārtīgi apgrūtinājuši. Uguni ierobežoja tikai pēc divām stundām un, lai arī liesmas vēl locījušās atsevišķās veikala nodaļās, sākās meklēšana pēc sadegušiem un ievainotiem. Pirms šis baigais darbs bijis galā, iebrucis ēkas jumts, kamdēļ domā, ka upuru skaits varētu izrādīties vēl lielāks. DM

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesi par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

LATVIJA
Latvian Newspaper

Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division 14-th July 1947 AG 383. 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabācs. Printer: „Schwäbische Volksblatt" Günzburg/Donau Bürgermeister — Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 91 (38)
Otrdien, 1947. g. 2. dec.

Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Cullitis, H. Mindenbergs, A. Šmits. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: apg. 84, red. 50, spiest. 82.

„Vienīgais, par ko mēs varam vienoties, ir tas, ka mēs nevaram vienoties"

Zāras apgabala, centrālās valdības un Vācijas robežu apspriešana ārlietu ministru konferencē

Uzsākot diskusijas par Vācijas turpmāko likteni — tās vienotību vai sadalīšanu, ārlietu ministru konference Londonā pagājušās nedēlas beigās ievirzījās vissvarīgākajā fazē. Vienošanos tomēr nevienā jautājumā neizdevās panākt. Padomju Savienība par vissvarīgāko un vissteidzamāk izlemjamo jautājumu uzskata Vācijas centrālās valdības dibināšanu, bet Francijas ārlietu ministrs Bido kategoriski atteicies runāt par Vācijas valdības izveidošanu, kamēr nezinot, kas īsti ir Vācija. Bido pieprasījis, lai vispirms izšķir robežu jautājumus. Arī Anglijas ārlietu ministrs Bevins ierosinājis dibināt robežkomisijas, un viņa domām, ka Vācijas un Polijas robeža revidējama, pievienojies arī ASV ārlietu ministrs Maršals. Francijas ārlietu ministrs savā runā pieminēja arī DP, kas pēc viņa domām no Vācijas izvācami.

Pirmās pārrunas par Vācijas centrālo valdību sākās jau trešdienas apspriedē, kad ministri gan visvairāk deklarēja principus, kas jau agrāk izteikti Maskavas konferencē. Visi ministri vienprātīgi apliecināja, ka atbalstīs vienotas Vācijas valdību, bet „New York Herald Tribune" līdzstrādnieks Resels sēdes aprakstā piezīmēja, ka trīs rietumu valstis un Padomju Savienība nekad nav spējušas vienoties par to, kas ir saprotams ar vārdu „demokratisks". Cits tā paša laikraksta līdzstrādnieks uzsver, ka vienprātība ir tikai procedūras principiālos jautājumos. Katrs ministrs saprotot Vācijas valdības centrālizāciju citādi. Molotovs domājot par stingru centrālu administratīvu izpildvaru. Maršals un Bevins par Vācijas valstu federāciju, kuras kopīgai valdībai ļoti ierobežota vara. Visvairāk ar citu uzskatiem nesaskanot Bido domas, jo viņš, par federāciju runādams, domājot par kaut ko pavisam valīgi savienotu gandrīz bez centrālizētas administratīvas varas. Par visām lietām Bido visu laiku esot aizdomīgs pret citu valstu nodomiem, jo uzskata, ka kā Padomju Savienība, tā ASV gribētu iegūt vāciešu atbalstu un simpatijas neatkarīgi no tā, vai Vācija kļūtu vienota vai sadalīta. Francijas vienīgā interese esot pašas drošība, vai citiem vārdiem sakot — vāja Vācija. Pēc INS zināmiem, Bido šo savu viedokli sevišķi skaidri izklāstījis pusdienojot kopā ar Maršalu ASV vēstniecībā.

Konferencē Bido šo Francijas viedokli ļoti skaidri izcēla, pieprasīdams visvirmās izlemt Zāras apgabala saimniecisko pievienošanu Francijai, citus robežu jautājumus un plašāk pakavēdamies arī pie Vācijas iedzīvotāju problēmas. Šai sakarībā viņš pieminēja arī DP, kaut gan pilnīgākos Bido runas atreferējumos redzams, ka DP jautājums viņu interesējis daudz mazāk, nekā tas varēja izlikties pēc pirmajām sensacionālajām telegrammām. Bido uzsvēris, ka Vācijai ir pārāk daudz iedzīvotāju un to sablīvējums pats par sevi ir drauds kaimiņiem. Viņš piebildis, ka lielākā daļa vāciešu rietumu joslās pēc būtības ir pārvietotas personas un būtu vedamas atpakaļ uz savām īstajām mājvietām vai arī būtu jāorganizē viņu izceļošana uz citām zemēm, tāpat kā vēlama DP izceļošanas veicināšana.

ASV un Anglijas ministri piekrita Zāras apgabala saimnieciskai ieklaušanai Francijā, bet Molotovs atbildēja, ka runāt par robežām vēl esot pāragri. To pašu viņš atkārtoja arī nākošās sēdēs, kad Bido palika pie sava. Reuters, komentējot konferences pirmās nedēlas rezultātus, izsakās, ka Bido ar saviem draudiem novilcināt sarunas par centrālo valdību līdz tam laikam, kamēr būs atrisināts Zāras jautājums, esot nostādījis Molotovu neērtā situācijā. Ja Molotovs piekristu Bido prasībām, viņš kaitētu padomju centieniem iegūt vāciešu simpatijas savai politikai. Ja, turpretim, Molotovs noraidītu Francijas prasības, tad viņš ar to kritiskā brīdī kaitētu Francijas komūnistu popularitātei pašu zemē. Bez tam vēl noraidījums varētu ietekmēt Francijas nostāju pret krievu priekšlikumiem Rūras apgabala kontroles jautājumā, kas ir viena no tuvākajiem konferences darba kārtības punktiem.

Sarunas konferencē kļuva asākas, kad Molotovs lielā runā apvainoja ASV un Angliju par plāniem atsevišķas Rietumvācijas valdības dibināšanai tai gadījumā, ja ārlietu ministri nevarētu vienoties par kopīgu valdību Berlinē. Viņš aicināja to nedarīt un pieprasīja nolemt, ka Vācijas miera līgumu nedrīkst izstrādāt, iekāms nav nodibināta centrāla Vācijas valdība, kas varētu piedalīties sarunās par miera līguma sastādīšanu un šo līgumu pēc tam parakstīt un ratificēt. Molotovs, atsaukdamies uz angļu radio ziņām, teica, ka angļu un amerikāņu militāras valdības jau izstrādājot plānus Rietumvācijas atdalīšanai. Visu trīs rietumvalstu ministri paskaidroja, ka šādu plānu neesot. Bevins paskaidroja, ka Anglija vienmēr vēlējusies un arī tagad vēlas, lai Vācija kļūtu vienota, bet gan „uz demokratiskas bazes, tādā nozīmē, kā mēs saprotam demokratiju, un ne ar pārcentrālizētu valdību". Viņš tad piebilda, ka neviens tomēr nevarot prasīt no Anglijas, lai tā bezdarbīgi noskatās, kā „sabotē mieru". Anglija nevarot piekrist tāda veida centrālizētai Vācijai, kas atkal varētu kļūt drauds. Miera līgums jāuzraksta skaidri un noteikti, jo vienkārša vienošanās par „demokratisku visas Vācijas valdību" esot pārāk neskaidrs jēdziens. Maršals izteicās, ka arī Molotovam esot zināmi amerikāņu domas un centieni Vāciju apvienot. Bet, lai to panāktu, esot jāatrisina praktiski jautājumi. Ar runāšanu vien nepietiekot. ASV jau sen aicinājusi citas valstis apvienot un sakausēt okupācijas joslas. Tagad rinda kaut ko darīt esot pienākusi citiem. Kad Molotovs atkārtoti pieprasīja nolemt, ka atsevišķu valdību dibināšana nav pielaujama, Bevins piebilda, ka dzirdējis baumas par separātu valdību padomju joslai, bet neesot šīm baumām ticējis.

Arī ārpus konferences telpām runas un minējumi par Vācijas dalīšanu aizņem laužu prātus un laikrakstu sleias. INS ziņo, ka rietumvalstis sagaida padomju priekšlikumu sarīkot Vācijā tautas nobalsošanu, jo krievi ar to gribot iztaukt rietumu plānus atsevišķas valsts dibināšanai un nostādīt pašī sevi Vācijas vienotības aizstāvju lomās, līdz ar ko vieglāk būtu sasniedzama komūnistu varas nostiprināšana Vācijā.

Padomju joslas informācijas šefs pulkvedis Tulpanovs, pēc „Taegliche Rundschau" ziņām, oficiāli atsaucis amerikāņu joslas „Neue Zeitung" ziņu par baumām, it kā padomju joslā gatavotos dibināt atsevišķu vācu valdību. Amerikāņu joslas laikrakstā starp citu teikts, ka pastāvot plāni ne vien austrumjoslas valdības dibināšanai, bet arī to izdarīšanai tādā veidā, lai šai padomju joslas vācu valdībai pieškirtu it kā visas Vācijas valdības nokrāsu. Tulpanovs noliedzis šādus plānus un noliedzis arī ziņas, ka viņš būtu sarunās ar vāciešiem piedāvājis tiem ministru postenus. Berlīnes laikraksts „Der Abend" tai pašā laikā ziņo, ka padomju joslā jau esot sākta gatavošanās naudas reformai. Kādas Leipcigas spiestuves darbinieki esot liecinājuši, ka jau sagatavotas pat jaunās naudas iespiešanas klišejas.

„New York Times" raksta, ka, pēc amerikāņu militārās valdības pārstāvju ziņām, pieņeša Vācijas sadalīšana neesot gaidāma arī gadījumā, ja izjuktu ārlietu ministru konference.

Daudzi vācieši un nedaudzi amerikāņi taisni cerot, kaut tāds lūzums notiktu, jo sagaida, ka tas savukārt izraisītu krizi ASV un Padomju Savienības attiecībās. Citi vācieši — it sevišķi berlīnieši — par šādu iespēju tik ļoti nobažījušies, ka gandrīz burtiski drebot aiz bailēm.

(Beigas 3. lpp.)

Agrākais angļu fašistu vadītājs organizē „vienības kustību"

Agrākais angļu fašistu vadītājs sērs Osvalds Moslejs, kas kara laiku pavadīja drošības ieslodzījumā, preses konferencē Londonā paskaidroja, ka viņš ar saviem piekritējiem nākošā gada sākumā dibināšot „vienības kustību". 51 organizācija, kas piekrīt Mosleja mērķiem, esot viņu pamudinājušas uz šādu rīcību un paziņojušas, ka pašas likvidēsies, ieplūstot jaunajā organizācijā. Šo organizāciju vidū esot agrāko kara dalībnieku līga, Kuklukslana Anglijas nozare, britu brīvības ūnija uc.

„Vienības kustības" mērķi ir šādi: panākt Eiropas tautu vienību, novērst internacionālā komūnisma un internacionālā finanču kapitāla draudus, iegūt tautas entuziasmu jauna veida civilizācijai, ar demokratiskiem līdzekļiem tikt Anglijā pie varas, likvidēt partiju politikas sistēmu, šķiru privilēģijas un mantotu bagātību, sekmēt visu ierobežojumu atcelšanu angļu tautai, radīt jaunu valsts morāli un nacionālo garu, kā arī izmantot Afriku Eiropas saimnieciskā problēmu atrisināšanai. Organizācija, tiklīdz vien būšot iespējams, arī izraudzīšot savus kandidātus parlamentam. Par „vienības kustības" biedriem varēšot kļūt ikviens Lielbritanijas iedzīvotājs, izņemot žīdus. Žīdiem, kas Anglijā nedzīvo ilgi, pēc Mosleja organizācijas programmas būšot Anglija jāatstāj. Viņa organizācija stāvot tālu pāri kā fašismam, tā demokratijai, kas abas esot mirušas 1939. gadā.

Moslejs žurnālistiem izskaidroja arī savu stāju pret Padomju Savienību. Pēc viņa domām, tai vajadzētu skaidri pateikt, ka tai jāpieņem amerikāņu priekšlikums iznīcināt visus atomieročus un jāizvācas no visām tām Eiropas daļām, kurām ar Padomju Savienību nav nekāda sakara. Ja Padomju Savienībai izteikšot ultimātu, pirms tā ieguvusi atomieročus, tā piekāpšoties, bet ja gaidīšot, līdz vācu zinātnieki zem krievu spiediena šo ieroci izgudros, tad esot droši gaidāms karš. NYHT

Ceturto reizi pēc kara devalvēta itaļu lira

Pēc tam, kad itaļu komūnisti Milānā izsludināja 24 stundu protesta streiku un organizēta 5000 „partizānu" grupa bija okupējusi Milānas prefektūru, pilsētas kontroli pārņēma militārās iestādes. Sakari ar pilsētu bija traucēti, satiksme pārtraukta, fabrikas un veikali slēgti. Ielās partulēja partizāni ar īpašām rokas saitēm. Streiks bija izsludināts, lai protestētu pret Milānas prefekta Troilo atcelšanu no amata. Valdība pēc tam paskaidroja, ka Troilo nav vis atlaists, bet atsaukts no Milānas, lai pārietu diplomātiskā dienestā. Kad pārpratums noskaidrojās, nemieri pilsētā norima un karaspēks atstāja prefektūru, ko bija okupējis. Atjaunoti arī darbi visos uzņēmumos. Ģenerālstreiks izsludināts Dienviditalijas ostā Ankona. Bisinano pilsētā policija apspiežot nemierus, šāva pūlī. Kāds itaļu valdības loceklis izteicies, ka valdība esot sagatavojusies militārai rīcībai iespējama vispārēja ģenerālstreika gadījumā.

Itaļu valdība jau ceturto reizi kopš kara beigām devalvēja liras kursu. Jaunais kurss ir 589.47 liras par dolaru, agrāko 350 vietā. Mārcina pēc jauna kursa maksā 1961.30 liras, bet Šveices franks 149.20 liras. Jaunie oficiālie kursi ir līdzīgi vai pat augstāki par līdzšinējiem „brīvā tirgus" maiņas kursiem. Tā domāts izbeigt valūtas melno tirgu un palīdzēt itaļu saimniecībai. Itālija noslēgusi tirdzniecības paktu ar Dienvidslaviju uz 5 gadiem.

NYHT, BBC

Ārkārtējas pilnvaras Šumana valdībai,

bet de Golla piekritēji parego, ka pec dažām nedēļām ģenerālis pārņems varu Francijā

Nacionālās sapulces sēde ilgst 27 stundas, kamēr visi vilcieni Francijā apstājušies

Francijas nacionālā sapulče pēc 27 stundu ilgas sēdes piešķīra jaunajai Šumana valdībai ārkārtējas pilnvaras streiku apkarošanai. Komūnisti tai brīdī apgalvoja, ka Francijā jau streiko 4 miljoni strādnieku, valdība to apšaubīja un vērtēja streikotāju skaitu uz 2 līdz 3 miljoniem.

Londonas „Sunday Times" nosaucis stāvokli visā Rietumeiropā par loti nopietnu. Kamēr prezidents Trumens darot visu, lai pasteidzinātu palīdzību šīm zemēm, komūnisti Francijā un Italiiā rīko streikus, lai sagrautu valdību prestižu. „Sunday Times" domā, ka notiek skriešanās starp ASV un Maskavu par Rietumeiropas brīvības cenu. Francijas un Itallias streiki vairs neesot iekšēji notikumi, bet lieta, kas skar visu pasauli.

Francijas komūnistu līderis Torezs, kas atgriezies Parīzē, kā tagad noskaidrojies, ceļā 2 dienas uzkavējies arī Berlīnē, kur apspriedies ar vācu komūnistu līderiem Piku un Grotevolu. No Romas uz Parīzi izbraucis itaļu „strādnieku cars" Džusepe di Vittorio, kas apspriedīšot plānus kopīgiem franču un itaļu streikiem. INS ziņojumā teikts, ka decembra sākumā plānots reizē Itālijā un Francijā rīkot 24 stundu ilgu ģenerālstreika „mēģinājumu". Franču laikraksts „Aurore" ziņo par pagājušā nedēļā no Francijas izraidītiem četriem padomju pavalstniekiem, ka tiem „mazliet par daudz intensīvas iejaukšanās dēļ franču politiskās lietās, piekļājīgi, bet noteikti palūgts izlietot savas aģitātoru spējas kaut kur citur".

Šumana valdība, kurai nacionālā sapulce tikai piektdien izteica uzticību ar 322 pret 186 balsīm, 86 atturoties (tikai 13 balsis vairāk nekā nepieciešamais absolūtais vairākums), jau sestdien iesniedza nacionālajai sapulcei pieprasījumu pēc „autoritātivām" pilnvarām streiku apkarošanai nākošos 6 mēnešos. Šumans prasīja tiesības vērsties pret visiem streiku kūdītājiem, ieskaitot laikrakstus, tiesības atlaist no valsts dienesta visus, kas atzīti par vainīgiem streiku veicināšanā (visi elektrības, dzelzceļu un pasta darbinieki Francijā skaitās valsts dienestā) un beidzot tiesības sodīt sabotierus ar cietumu no 6 mēnešiem līdz 5 gadiem.

Tai pašā dienā komūnistu laikraksts „Humanite", pēc AP ziņām, uzaicināja komūnisma „cīnītājus" sargāt partijas ēkas un vadītājus, ko gribot apcietināt, jo tiekot plānots „reakcionārs valsts apvērsums". Otrs komūnistu laikraksts „Ce Soir" apgalvoja, ka stāvoklis esot tāds pats kā dažas dienas pirms Napoleona 3. uzkāpšanas troni.

Nacionālās sapulces sēdi, kurā bija jālemj par Šumana prasītām pilnvarām, atklāja sestdien pl. 14. Komūnistu obstrukcijas dēļ tā ilga visu nakti. Lai kavētu likuma pieņemšanu, komūnisti ne tikai bezgalīgi gari runāja, bet arī rīkoja traucus. Kad iekšlietu ministrs nolasīja valdības likumprojektu, komūnisti desmit minūtes dziedāja savas kaujas dziesmas. Valdība prasīja, lai sēdi turpina, kamēr likums pieņemts. Tas notika tikai svētdienas pēcpusdienā pl. 16, kad nacionālā sapulce ar 408 pret 184 balsīm piešķīra valdībai iepriekš minētās pilnvaras. Apstiprināja arī valdības jau agrāk izdoto rīkojumu par 1946. gada iesaucamo mobilizēšanu no jauna policijas spēku stiprināšanai. Ar šo noteikumu mobilizēti 80.000, bet kopā ar citiem, kas iesaukti armijā kopš 20. novembra, Francijā papildus mobilizēti jau 180.000.

Neraugoties uz šiem Šumana valdības pirmajiem panākumiem parlamentārā plāksnē, kāds de Golla pārstāvis izteicās INS līdzstrādniekam, ka de Golls pārņemšot varu Francijā jau pēc dažām nedēļām. Pašreizējo anarchiju ģenerālis esot paredzējis, tiklīdz pieņēma satversmi. De Gollam esot pienācis laiks atkal reiz glābt franču tautu. Pēc dažām nedēļām kritizēt Šumana valdība. Tad atlaidīšot arī nacionālo sapulci un izsludināšot jaunas vēlēšanas, kurās uzvarēšot de Golls. Viņš būšot stingrs pret komūnistiem, kas vienīgie vainīgi pašreizējo nemieru rīkošanā, jo patiesībā jau tagad Francijas strādnieku vairākums atbalstot Žou grupu. Viņi negribot streikot, bet komūnisti piespiežot viņus streikot ar draudiem piekaut pašus un nodarīt postu ģimenēm. Policijas aizsardzībā strādnieki vairs nebaidīšoties balsot pret saviem apspiedējiem arodbiedrību vadībā.

Arī Šumana valdība jau sākusi rīkoties pret komūnistiem. Atlaisti 60 policijas komisāri, kas simpatizējuši komūnistiem, jo Šumans baidās no policijas noklūšanas komūnistu pārvaldē, kā tas noticis Balkānu zemēs. Atlaisti arī 2200 drošības rotu dalībnieku, kas komūnistiski noskaņoti.

Pēc pirmdienas ziņām, streiku vilnis Francijā arī jau bija sācis atslābt — darbus atjaunoja Bordo un Havras ostās, Parīzes dzelzceļu mezglā, pastā. Vispārējā aina tomēr joprojām bija neskaidra.

Pirms tam — svētdien un pagājušās nedēļas beigās, ziņoja, ka streiku vilnis sasniedzis kulmināciju. 21 no 39 Francijas arodbiedrībām bija pievienojusies centrālai streiku komisijai, ko, pēc UP ziņām, grib izveidot par ģenerālstreika galveno štābu. Visā zemē bija apstājušies vilcieni. Karaspēks sargāja dzelzceļa līnijas pret sabotieriem. Darbi bija pārtraukti gandrīz visās raktuvēs. Lielos ogļraktuvēs notika rungu kauja starp streikotājiem un streiklaužiem. Karaspēks bija ieņēmis pasta iestādes, bet nespēja nodrošināt pasta piegādi. Parīzē ar streiku draudēja atkritumu novācēji, apbedīšanas biroju darbinieki un pat slimnīcu personāls. Arī Parizes bende pieteicis streiku un atteicās izpildīt sodu astoņiem uz nāvi notiesātiem. Pēc Reutera ziņām, viņš prasīja sev ministrijas biroja direktora algu un prēmijas par katra nāves soda izpildīšanu.

BBC, NYHT, NB

Somijā streiks izbeidzies

Pēc vairāku dienu streika piektdien atgriezās darbā daļa no streikojošiem Somijas 40.000 ierēdņiem, līdz ar ko izdevās atjaunot pārtraukto telefona un telegrafa dienestu. Ministru prezidents Pekala radiorunā bridināja streikotājus. Lauksaimniecības ministrs Vesterinens paskaidroja, ka streikojošie ierēdņi un strādnieki, noraidot valdības piedāvāto algu paaugstinājumu par 500 markām mēnesī, esot „pieteikuši karu parlamentam". Streikotāju komitejas sēdē arodbiedrību juriskonsulti nolēma tiesā apstrīdēt tā valdības lēmuma likumību, ar ko streikotājiem bija uzdots nekavējoties atgriezties darbā.

Streika laikā Somijas svarīgākās telefona centrāles un telegrafa iestādes okupēja policija un karaspēks, daļēji atjaunojot telefona un telegrafa satiksmi. Pirms tam bija iespējams dabūt tikai tādus tālruņa savienojumus, ko bija atļāvusi streika komiteja. Valdības uzaicinājums atgriezties darbā bija izteikts ultimāta veidā, draudot ar atlaišanu no darba.

NYHT, BBC

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 91 (98) 1947. g. 2. decembrī

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

KO RĀDA VĒLĒŠANAS

Latviešu Centrālās Padomes vēlēšanām vajadzēja būt pabeigtām, bet tas vēl nav noticis. Vēlēšanas, mazākais amerikāņu joslā, gan visos iecirkņos bijušas, bet ne visos iecirkņos tām bijis kvorums, tā kā pēdējos tās būs jāatkārto. Pat Virtembergas-Bādenas apgabala Eslingenas vēlēšanu iecirknī, kur vēlētāji dzīvo viskompaktāk un kas daudzināts ar lielu sabiedrisku aktīvitāti, vēlēšanās piedalījušies tikai nedaudz vairāk par 50 proc. no balstiesīgo skaita. Bavārijas apgabala Švābijas iecirknī piedalīšanās nesasniedz pat 30 proc. balstiesīgo. Kaut gan šī bija pirmā reize, kad LCP vēlēšanas notika nevis ar elektoru palīdzību, bet tiešu balsošanu ceļā, tomēr tas vēlētāju aktīvitāti nav cēlis un trešās LCP vēlēšanas nepārprotami parāda lielākās mūsu sabiedrības daļas **vienaldzību** par savu augstāko pārstāvību.

Šīs vienaldzības cēloņi ir dažādi, bet lielu daļu to var sasummēt teicienā „Kas man daļas". Savā iztēlē piedēvēdami Centrālajai Padomei tādas spējas un kompetences, kas tai nebija lemtas, vēlētāji vīlās, bet tā nebija LCP vaina; gaidījuši un nesagaidījuši no savas augstākās pārstāvības vadītāju aktivitāti tajos jautājumos, kas trimdiniekus skar vistiešāk, vēlētāji tāpat vīlās un šoreiz ne aiz savas vainas; gaidījuši un pa lielākai daļai nesagaidījuši pie sevis pirms šīm vēlēšanām savus kandidātus, kas pastāstītu, kāds tad būs viņu viedoklis ievēlēšanas gadījumā, vēlētāji atkal palika pie vīlšanās sajūtas, un nebija kas tos stimulētu šo sajūtu pārspēt ar aktivitāti.

Tā vai citādi — sabiedrības neaktivitāte vēlēšanās ir visnopietnākais **signāls** par visas mūsu kopības sabiedrisko veselību. Organisms, kas neparāda vairs interesi par to, kā funkcionē viņa rokas un kājas, smadzenes, plaušas vai sirds, ir apdraudēts. Un vispirms tas ir apdraudēts pats no sevis, kas rodas tādā veidā, ka dažādās organisma funkcijas tādos gadījumos sāk svārstīties un harmoniskas darbības vietā rodas disharmonija.

Šādi gadījumi, diemžēl, bijuši arī jau šajās notikušajās, bet vēl nenobeigtajās vēlēšanās. Un izpaudies tas tā, ka kādā iecirknī, kur viena daļa centusies panākt iecirkņa sadalīšanu divi iecirkņos, kād tas nav izdevies vēlēšanu noteikumos paredzētajā kārtībā, mēģinājuši to panākt ar kvoruma noraušanu. Nometnē, kur gandrīz četri simti balstiesīgu tautiešu, izsludināta kopsapulce. Tajā ieradušies daži desmiti tautiešu, tātad sapulce nav bijusi tiesīga. Pēc pussstundas izsludināta jauna, otra pilnsapulce, kas tiesīga neatkarīgi no dalībnieku skaita. Un šajā sapulcē, ar 36 par balsīm, 2 balsojot pret un 28 atturoties, nolemts, ka nometne LCP vēlēšanās nepiedalīsies. Tā pāris desmit aktīvu pilsoņu, pilnībā izmantodami savas lemšanas tiesības, atņēmuši šo tiesību izpaušanas iespējas milzīgam, bet neaktīvam vairākumam!

Patiesi jāskumst, ka par tādiem gadījumiem jāraksta, jo tie neliecina par augstu sabiedrisku apziņu. Tie neliecina arī par daudzkārt pieminēto kopības apziņu. Tie neliecina par demokratijas izpratni.

Bet šī ir tikai neaktīvitātes briesmu viena daļa. Vienalga, vai tas neaktīvajiem patik, vai nē, saskaņā ar vēlēšanu instrukciju vēlēšanas atkārtos un LCP ievēlēs. Lai kāds tad būs viņas sastāvs, tā tomēr tad runās **visas** mūsu kopības vārdā, arī neaktīvo vārdā. Bet vai tās būs tās balsis, ko vēlēsies dzirdēt neaktīvie, vai tie būs tie lēmumi un tā nostāja, kādu gaida neaktīvie, tas ir cits jautājums, jāpasvītro vienīgi, ka tie būs arī neaktīvo vārdā un pilnvarā izteikti. Bet tad būs par vēlu teikt: „Kas man par daļu". Nekad un nekur nevajadzētu aizmirst, ka tīši neizmantotas tiesības nereti nozīmē to pašu ko beztiesīgums.

Ir dzirdēti izteikumi, ka līdzšinējā LCP darbība nav radusi vajadzīgo sabiedrības atsaucību, un tomēr visi būtu gatavi no šīs pašas LCP saņemt visu savu ilgu piepildījumu. Iznāk tā, ka mēs nelāgojam nostaigāt dažus simtus metrus, lai nodotu vēlēšanu dienā savu vēlēšanu zīmi, bet tajā pašā laikā gaidām, lai LCP pienes mums mūsu barakās katram priecas vēsti. Mēs gaidām, lai mūs **pārstāv un aizstāv**, bet kā gan tas iespējams, ja mūsu griba ir kļuvusi tik glēva, ka tā klusē pat tad, kad **jāatbild, kas** lai mums pārstāv.

Vēlēšanas rāda, ka mēs pašlaik esam pietuvojušies bīstamai robežai. Mūsu turpmākā rīcība rādīs, vai mēs vēlamies palikt organizēta, zināmā mērķtiecībā iesaistījusies **kopība**, vai arī neorganizēts **bars**, kur jau valda sauklis: „glābjas kas var un zin", bet kas kā vienība, kā kopums ar tā neapstrīdami lielākiem spēkiem, tomēr neprotas sevi ne pasargāt, ne aizstāvēt.

Kārlis Rabācs

Kā es braucu darbu meklēt

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA PIEREDZĒJUMI

Nekur un nevienam pasaulē nevajaga latviešu zilo acu skata, nekur neprasa direktorus un inteliģentu profesiju pārstāvjus, bet prasa gan vienkārša darba strādniekus tām fiziskām darba nozarēm, kur pašu valstī trūkst spēcīgu roku. Vienmēr gaidīju un cerēju, ka varbūt kaut kam un kaut kur ievajadzēsies arī laukstrādnieku ar ģimeni. Beidzot tomēr! Tas bija Francijas humānais piedāvājums. Mūsu nometnē tomēr izrādījos vienīgais, kas piesacījās šajā darba akcijā.

Nepagāja ilgi, kad man paziņoja, ka 17. novembrī jāstājas pārbaudes komisijas priekšā Minchenē, Funkkazarmju caurlaides nometnē. Teica, ka jābrauc par savu naudu, jo arī kaimiņu nometnēs neviena Francijas brauciena tīkotāja neesot, tāpēc IRO man vienam pašam transporta auto nevarēja dot. Pametis sasaiņotās mantas pie ģimenes, posos ceļā.

Funkkazarmju nometnē iekļuvu bez grūtībām. Bija gan apnicīgi ilga rindās stāvēšana, kamēr izdevās noskaidrot formālo pusi. Te iedomājos un arī redzēju, cik neapskaužamā stāvoklī nonāk cilvēki, kas šajā nometnē tūlīt ierodas ar visām paunām. Kamēr neesi formāli nometnē uzņemts, mantas nekur nevar uzglabāt, bet neiespējami arī ar tām izstaigāt cauri 7—8 pieņemamām istabām un savas 5—6 stundas klīst gar visšādu reģistrāciju un pārbaužu galdiem. Šī kārtība daudziem maksā savu asaru par nevajadzīgi aizvadītu dienu vai arī kādu nozagtu mantu.

Nometnei plūst cauri milzums ļaužu. Svešās zemēs un valstīs var nokļūt tikai caur turieni. Skan visādas, bet visvairāk slavu valodas un kaut kāds mistrots starptautisks žargons, kurā dīpīši saprotas tomēr īsti labi. Nometnes augstāko un zemāko ierēdņu vidū daudz veco krievu emigrantu, kas visi laipni un izpalīdzīgi.

Kad esi nometnē ieskaitīts un atradis savu gultu kādā no daudzajiem blokiem, vari gaidīt komisiju, kas ierodas šeit no dažnedažādām valstīm. Daļa drēbnieku un šuvēju, kas pieteikušies un atzīti par derīgiem darbam Kanādā, beidzamo komisiju te gaidīja jau septīto nedēļu. Telpas nometnē visumā sliktas. Izsisti logi, salauzītas durvis, cauras grīdas, pajukušas gultas, skrandaini matrači, netīras segas. Palagu un spilvenu nav. Apkure ar skārda krāsniņām. Kurināmā maz. Virtuves izsniegto ēdienu par teicamu saukt nevar. Nometnē ir veikaliņš. Maizes kukulis tajā maksā 15 marku, siļķes 3—4 markas gabalā, āboli 20 marku kg. Reizēm tur ir arī tabaka un pa retam gaļa. Kam nav naudas, tas cenšas pārdot savas mantiņas. Pārdevēju netrūkst, bet pircēju gan. Trīs vai četras reizes dienā jāiet uz 3. bloku raudzīties, vai neparādās paziņojums no gaidītās komisijas, jo iepriekš nav noteikti zināms, kad tā ieradīsies. Bez tam manīgajiem, kas kandidē braukšanai uz kādu valsti, ne reti izdodas notvert iespēju aiztikt uz citu, patīkamāku zemi. Iespējamību un pārsteigumu caurlaides nometnē tiklab uz labo kā ļauno pusi visai daudz.

Jānožēlo, ka nometnē nav neviena latviešu darbinieka, kamēr citām tautībām tādi ir, ja ne oficiāli, tad neoficiāli. Uzraksti un paziņojumi lasāmi dažādās valodās, bet nekur ne vārdiņa latviski. Žīdiem ir pat speciāli informātori.

Nometnē bija pa pilnam latviešu, kas gaidīja iespēju tikt uz Kanādu, Angliju, Beļģiju, Austrāliju un citām zemēm. Kandidātu darbam Francijā bija pāri par 200, to vidū tomēr tikai es, vienīgais latvietis no visas Bavārijas! Kad to uzzināju, saplaka apņemšanās. Pirmais mani mierināja kāds no vecajiem krievu emigrantiem. Viņš arī zināja paskaidrot, ka, ja ģimenē nav bērnu zem 14 gadiem, vai pat vairākiem darba spējīgiem tikai viens vai divi mazi bērni, tad šāda ģimene uz Franciju varot ceļot tūlīt visa kopā un ar visām mantām. Viņš apņēmās izgādāt automašīnu, kas atgādā manu ģimeni un mantas. Zināmas piesardzības dēļ no šīs laipnības atsacījos. Gulēju vienā istabā ar kādu kroātu, kas arī cerēja nokļūt Francijas lauksaimniecībā. Pēc Vācijas kapitulācijas Francijā palicis un dzīvojot viņa tēvocis ar ģimeni. Rentējot nelielu zemes gabalu, esot ticis pats pie sava zirga, audzējot trešo govi, barojot vairākas cūkas, aitas, putnus un esot labi paēdis, apģērbies un citādi godīgi izticis. Optimistiski noskaņots bija arī kāds polis ar sievu un 4 maziem bērniņiem. Viņa brālis un māsa jau pirms kara vairākus gadus esot laukstrādnieki Francijā. Tiem tur klājoties labi.

Dievs, uzturi spēku un veselību! Es gribu dzīvot, strādāt un godīgi pats sev maizīti nopelnīt! domāju 18. novembra pēcpusdienā, iedams uz franču darba spēka pieņemšanas komisiju. Mūs sauca iekšā pēc vārdiem. Kas iegāja, uzkavējās tur pāris minūtes un iznācis staroja: „Pieņemts darbam ogļraktuvēs." „Pieņemts lauksaimniecībā." „Pieņemts rūpniecībā." Arī mani paziņas — kroāts un polis ar 4 maziem bērniņiem bija priecīgi pieņemti!

Rinda plaka. Visvairāk aizbraucēju bija poļu, tad ukraiņu, ungāru, dienvidslavu. Vairums devās darbos ogļraktuvēs. Kad iegāju, aiz komisijas galda sēdēja jauns franču virsnieks, bet galda galā jauns rakstvedis privātā tērpā. Tulks bija iepriekš pieminētais krievu emigrants. Brašī izslējos visā savā 186 centimetru garumā.

„Jūsu arods?" — vāciski prasa virsnieks. — „Lauksaimnieks." — „Speciālitāte?" — „Esmu ar lauksaimniecības skolas izglītību, speciālizējies dārzkopībā un sakņkopībā." — „Vai bija pašam sava saimniecība?" — „Bija." — „Cik liela?" — „Simts septiņdesmit hektaru." — „Vai algojāt strādniekus?" — „Algoju." — „Cik?" — „Divpadsmit līdz piecpadsmit."

„Ha, ha, ha, ha! Un jūs gribat līgt par laukstrādnieku Francijā! Mums vajadzīgi strādnieki, ne kungi."

„Bet man nepieder šodien ne pukpods zemes. Es esmu strādājis fizisku darbu, varu un gribu strādāt!"

„Neder. Neviens jūs negribēs izvēlēties. Sakiet, vai jūs pats sev līdzīgu puisi labprāt kādreiz būtu ņēmis? Mums ilgi būs jūs jāēdina sadales nometnē, kamēr kāds atradīsies, kas jūs paņems darbā."

„Kas tad man jādara, lai es varētu Francijā atrast darbu?"

„Jāmēģina pašam saklaušināt tur rentējama saimniecība vai darba devējs, kas tieši jūs izprasa."

Es kavējos. Sāku vēl kaut ko runāt sevis aizstāvēšanai. „Otrreiz pamelojiet, ka esat mazs lauksaimnieks, kas nav algojis darba spēku," it līdzjūtīgi piebilda virsnieks.

„Kas būtu, ja es kandidētu darbam ogļraktuvēs?" — tad jautāju komisijai. — „Cik gadu vecs esat? — „Četrdesmit četri." — „Atnāciet citreiz, kad jums būs 39," smaida virsnieks.

Tulks paver durvis un pabīda, lai eju.

„Labi, ka jūs vakar neatvedāt ģimeni un mantas," viņš saka man krieviski. „Bet neskumstiet — kandidējiet par jaunu un ievērojiet netiešos norādījumus."

Man patiktu, ka pastāstītais būtu anekdots, bet teiktais ir patiesība no viena gala līdz otram, vārdu pa vārdam, ko es pats piedzīvoju un apliecinu ar pilnu parakstu. Es tagad gluži labi varētu arī beigt savu stāstu, bet gribas pastāstīt vēl vienu paša piedzīvotu gadījumu.

Ja Funkkazarmju nometnē esi „kritis cauri" kādas komisijas sietam, tūlīt bez grūtībām vari kandidēt citur. 19. novembrī pieteicos uz Holandi. „Dažādās profesijās", kā vēstīja paziņojums. Nodomāju — jāpamēģina, kā tur tās lietas norit.

„Ar ko varu pakalpot?" laipni jautāja sirms vīrs krievu valodā, kā vēlāk noskaidrojās — bijušais cara laika pulkvedis.

„Gribu tikt darbā uz Holandi. Kādiem darbiem jūs šodien pieņemat?"

„Dažādiem. Kāda ir jūsu speciālitāte?"

„Esmu laukstrādnieks, speciālists visās sakņkopības nozarēs," droši atbildēju, jo zinu, ka Holandē sakņkopība ir ļoti attīstīta un plaša lauksaimniecības nozare.

„Vairāk neko neprotat?"

„Kā nē! Varu strādāt dārzkopībā vispār, arī augļu dārzos, kokskolās, pazīstu zirgu audzēšanu, lopkopību un esmu strādājis visās lauksaimniecības nozarēs."

„Bet kā tiksit Holandē, tā pie pirmās izdevības aizbēgsit uz fabriku un rūpniecību. Jūs izskatāties pēc fabrikas strādnieka."

„Fabrikā un rūpniecībā nekad neesmu strādājis, nekad neesmu par to domājis un mana griba ir atrast darbu lauksaimniecībā," saku savu patieso vēlēšanos.

„Atvainojiet. Es jums ticu, bet man jāpasaka, ka mēs meklējam šoreiz strādniekus tieši fabrikām un rūpniecībai."

„Jūs taču teicāt, ka vajagot darba spēku visādās nozarēs un profesijās."

„Taisnība. Man pašam nepatīk šis triks, bet to pielietojam tāpēc, lai kandidāts ātri un droši atklātu savu īsto profesiju. Ja viņš iepriekš uzzina, kādas profesijas vajadzīgas, tad arī tur kandidē un uzdodās par pratēju pat darbos, kādus nekad nav strādājis."

„Tātad: kādas man izredzes darbā Holandē?"

„Pagaidām nekādas!"

Tā nesekmīgi beidzās arī šis mēģinājums. Es tomēr mierā nepalikšu. Mēģināšu vēl un vēl! Sals māca lēkāt, bads strādāt. Un es gribu strādāt.

Alfr. Ābers

Šonedēļ sāks izraudzīt 900 amerikāņu joslas DP darbiem Kanādā

PCIRO ziņo, ka šonedēļ iesāks 900 amerikāņu joslas DP izraudzīšanu divām jaunām darba vietām Kanādā. Kanādas Pacifika dzelzceļu sabiedrība un RF Welch dzelzceļu būvuzņēmums meklē 720 neprecētu darbinieku no 20 līdz 45 gadu vecumam. Algas maksās 50—60 centu stundā, par uzturu un dzīvokli atvilks 1,20 dolaru dienā. Darbiniekiem nav jābūt speciālistiem, bet veselīgiem un pēc iespējas vieniniekiem.

Bez tam Kanādai meklē 200 tekstilstrādnieku. 100 strādnieku, visvairāk mācītu vērpēju, novietos kokvilnas vērptuvēs. Arī tiem vecuma robeža 20—45 gadu. Mācītu strādnieku algas sākot ar 65 centiem stundā, nemācītiem 55 centu. Vēl 100 strādniekus un strādnieces meklē no tō vidus, kam piedzīvojumi aušanā, vērpšanā un mašīnu apkalpošanā. Kanādas valdībai ir nodoms vēlāk pārvest arī tekstilstrādnieku ģimenes tiklīdz būs sagādāti dzīvokļi.

Šo divu piedāvājumu ietvaros Kanādas valdība atļāvusi ieceļot ap 5298 DP no amerikāņu joslas. Līdz 14. novembrim uz Kanādu aizceļojuši 2404 DP. Bez tam aizceļojuši vēl 649 Kanādas pavalstnieku tuvi radi, kas nav pakļauti kvotu sistēmai.

PCIRO ziņo, ka Beļģijā iekārtots birojs šakaru uzturēšanai ar turp aizceļojušiem DP. Uz biroju izbrauks 3 DP no amerikāņu joslas — polis M. Motors, bezpavalstniece Tatjana Šeikovaka un latviete Irīna Michilova no Ambergas.

PCIRO štābs Heidelbergā ziņo, ka IRO štābs amerikāņu joslā sastādīts gandrīz vienlīdzīgi no pašu DP un IRO valstu darbiniekiem. Pavisam darbojas 18 tautu pārstāvji. Nodarbināti 632 DP, kas ieņem dažādus amatus, sākot ar biroju darbiniekiem un beidzot ar nometnu komandantiem. Viņi palīdz 656 starptautiski rekrūtētiem darbiniekiem galvenā štābā vai apgabalu vienībās. Šie, tā sauktie „pirmās klases" darbinieki, nāk no 18 dažādām valstīm, visvairāk no Anglijas un ASV.

Bez tam 117.356 DP nodarbināti dažādos darbos PCIRO galvenā štābā, militārās valdības vai amerikāņu armijas uzdevumā. 93433 no tiem nodarbināti nometnēs, 4025 darbojas PCIRO un militārās valdības kopīgos pasākumos, 11 269 nodarbināti armijas darbos ārpus nometnēm un 8559 privāti atraduši nodarbošanos ārpus nometnēm. 11 859 DP pašlaik pārskolojas.

Švābijā notiks otrreizējas LCP vēlēšanas

Bavārijas apgabala vēlēšanu komisija vēl turpina LCP, BALK un BALK revīzijas komisijas vēlēšanās 22. un 23. novembrī nodoto balsu skaitīšanu. Pilnīgus rezultātus zinās tikai šīs nedēļas vidū, taču jau tagad noskaidrojies, kas būs LCP locekļi no trim Bavārijas iecirkņiem, jo pēdējie rezultāti vietu kārtību vairs nevar grozīt. Jaunas LCP vēlēšanas kvoruma trūkuma dēļ vajadzēs rīkot vienīgi 2. iecirknī (Švābijā), kur balsošanā piedalījušies tikai ap 20 proc. vēlētāju.

1. iecirknī (Minchenē) par LCP locekļiem ievēlēti adv. Alfons Reins, zv. adv. Voldemārs Lambergs un inž. Arnolds Langins. K. Krūklītim ir tikai dažas balsis mazāk par pēdējo. 3. iecirknī (Nirnbergā) ievēlēts komponists Jēkabs Poruks, māc. Jānis Turks un agr. Jānis Venners. 4. iecirknī (Vircburgā) — ģen. Jānis Lavenieks, Haralds Klarks un māc. Verners Vaitkus.

Galīgo rezultātu vēl nav arī par LCP vēlēšanām Austrijā. Tur jāievēl viens LCP loceklis. Pēc pirmajām ziņām visvairāk balsu ir Ev. Freivaldam.

Lībekā par LCP locekļiem ievēlēti St. Jaundzems un J. Zakis.

LCP otrreizējās vēlēšanas 7. dec. notiks Lielhesenes latviešu nometnēs, bet 8. dec. šī apgabala darba vienībās, jo pirmajās vēlēšanās nebija vajadzīgā kvoruma.

Vēl nevar noteikt, kas būs BALK jaunie locekļi, jo pašreizējo vietu kārtību manāmi var grozīt Vircburgas Centrālās nometnes rezultāti, kas vēl nav zināmi. Pēc līdzšinējiem rezultātiem visvairāk balsu ir prof. P. Starcam, tad seko māc. J. Turks, tiesnesis V. Grava, doc. J. Amtmanis, agr. A. Šteinhards, V. Reimanis, zv. adv. V. Lambergs un E. Brože.

Arv. B.

Nometņu dzīve

Šogad Ziemsvētkos jādomā par tiem, kam citādi svētki paliks tukši un pelēcīgi. Šādas domas mudināti tuvākajās dienās sanāksmē pulcēsies Lībekas latviešu organizāciju un nometņu pārstāvji.

Braunšveigas latviešu nometnē paziņoti IRO pārbaudes rezultāti. IRO aprūpe atņemta 57 bij. karavīriem un tautiešiem, kas vācu laikā strādājuši būvbataljonos vai bijuši izpalīgi. 14 dienu laikā iespējama pārsūdzība.

Cietējs palīdz cietējam: Halendorfas Straumēnu nometnes bij. karavīru draudze saziedojusi RM 1.069,39, nododot šo naudu neredzīgajiem tautiešiem.

Anglijas latvieši Horsfortā vietējos redzamākos sabiedriskos darbiniekus, to vidū pilsētas galvu D. Velki un fabriku direktorus iepazīstināja ar mūsu tautiešu darbu un kultūru, rīkojot nelielu skati. 18. novembra atcerē Horsfortas latvieši nosūtīja sūtnim K. Zariņam 6 angļu mārciņas invalidu aprūpei Vācijā.

„Katram, kam vien iespējams, visdrīzākā laikā jādodas projām no Vācijas," teica LCP loceklis pulkv. Janums, kas bija ieradies pie Rotenburgas un Hasendorfas tautiešiem. Šīs nometnes apmeklēja arī angļu joslas IRO vaditājs ģenerālis Vilsons. Nometnes komandants iesniedza ģenerālim lūgumu par tautiešu dažādām vajadzībām.

LCP loceklis E. Freivalds, apmeklējot latviešu kolonijas Spitālē un Filachā, Austrijā, pārliecinājās, ka turienes tautieši dzīvo neapskaužamos apstākļos. Spitālē telpas ļoti sliktas, ļaudis mitinās saspiesti. Nav kurināmā, bet ja ir, tad barakas grūti apsildāmas. Darba iespējas ierobežotas. Niecīgā alga jāizmaksā par uzturu un nožēlojamām mītnēm. Filachas latvieši gandrīz visi dzīvo privāti un ir vienkārši strādnieki pie angļiem un austriešiem. Aizvadītajos trimdas gados neviena laulība nav notikusi latviešu starpā, bet latvietes apprecējušās ar angļiem, austriešiem un vāciešiem.

LSK Beļģijā jaunajā valdē darbosies Erika Valtere, prof. B. Kokins, mag. iur. Hermīne Gulbe, Kārlis Erkens un Alberts Pleišs. Valdē un jaunajā revīzijas komisijā ir arī ogļraču pārstāvji.

Prasa paplašināt DP iecelošanu ASV

ASV tirdzniecības ministrs Herimens kritušo piemiņas dienā teica runu nelielai DP grupai, kas bija ieradušies Ņujorkā no Eiropas. Herimens prasīja paplašināt DP iecelošanu ASV, izdodot īpašus likumus. Pārvietotās personas Herimens nosauca par „mūsu draugiem" un norādīja, ka neesot nedz humāni, nedz gudri liegt DP iespēju dzīvot tādu produktīvu dzīvi, kādu viņi nopelnījuši.

„Stars and Stripes" 28. nov. ziņo: „IRO sagatavošanas komisija šodien paziņoja, ka Anglija pieņems darbā vīriešus — vieniniekus nekvalificētam darbam lauksaimniecībā un smagā rūpniecībā, vecumā no 18—45 gadiem, atsevišķos gadījumos arī līdz 49 g. v. Anglijas darba ministrijas, pārstāvis H. Gerdeners, kurš vada DP vervēšanas akciju amerikāņu joslā, paskaidroja, ka darbā pieņemto skaits atkarāsies no Anglijas rūpniecības iespējām." Laikraksts tālāk ziņo, ka Kanāda pieņems darbam akmeņlauztuvēs 1100 no 21—35 g. v. DP. Priekšroka vieniniekiem, bet iespējama arī ierobežota skaita precētu cilvēku iesaistīšana, tikko būs iespējama to novietošana.

„Stars and Stripes" 27. nov. n-rā ievietots raksts „DP Anglijā laimīgi". Citētas vairākas aizbraucēju vēstules. Tajās tomēr brīdina Vācijā palikušos nenodoties illūzijām par Angliju kā „laimes ostu". Laikraksts citējis Latvijā ievietotu vēstuli no Anglijas, kur kāds mūsu tautietis pastāsta, ka lielākas izpeļņas dēļ viņš no laukstrādnieka darba pārgājis strādāt ogļraktuvēs.

3 vīru krievu repatriācijas komisijai decembrī atļauts darboties amerikāņu okupācijas joslā Austrijā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

P. Krūmiņš, Augsburgā

ZĪMĪGS DRUDZIS

Latvijas 25. novembra numurā lasīju ziņu no Mērbekas, ka tur un 3 vietām darbam Kanādā zelta un sudraba raktuvēs pieteikušies 76 latvieši.

Jūs to apzīmējat par „zelta drudzi", bet man liekas, ka tas nav vis zelta, bet ilūziju drudzis. Vai tiešām mēs esam tik naīvi, ka darbu suraba vai zelta raktuvēs vērtētam par kaut ko pārāku, vai ienesīgāku nekā darbu citās nozarēs? Ja raktuvju strādnieku vervētāji šo mūsu „skriešanos" pamanīja, tad viņi vērēja par to pasmīnēt, bet mums pašiem tas ir atgādinājums uz zīmīgo mūsu uztveres iekrāsojumu. Esmu pārliecināts, ka, ja tajā pašā laikā Mērbekā laudis varētu pieteikties arī uz citiem darbiem Kanādā, tiem salīdzinoši būtu mazāka pievilcība

„Neaizmirstiet ... okeā...

KLAIDA RUNA UN HERSTA KA... MEDĪBĀS NOŠAU...

...kādā lielā amerikāņu kara vete... ...sanāksmē vakar interesanti ...ja ASV kādreizējais vēstnieks ...kavā Viljems C. Bullits.

„Amerika ir brīnumās," teica Bul... „ASV komūnistu partija uz... ...ma par Trojas zirgu. Komū... ...s ir sarkanais fašisms, kas lī... ...ī nacionālsociālismam savā at... ...ā pats neapstāsies. Viņu var ...ligi apstādināt. Komūnisti tic, ...ā starp komūnistiskām un ...omūnistiskajām valstīm, kuras ...ai satuc par „kapitālistiskām" jeb ...perialistiskām" zemēm (ASV, ...ālija, Anglija, Francija, Beļģija, ...ustrālija uc) — nenovēršams. Miers ...slēgts tikai starpbrīdis uzbruku... ...ai sagatavošanai un tagadējās sī... ...ekšas pamatā saskatāmi vienīgi ...ūtīgi apsvērumi. Komūnisti vēl ...ir pietiekami stipri, lai sekmīgi ...sāktu. Pirms uzbrukuma mums ...ēl jālegūst stratēģiskas arē... ...as un rezerves."

*

Viss Hersta koncerna prese uzsā... ...ī milzīgu kampaņu par vispārē... ...u militāras apmācības ieviešanu ...SV. Paraugam minēta Šveices ar... ...as militārā struktūra, kur katrs ...ēdietis visu savu mūžu ir karavīrs. ...ēpumšem gari raksti un neskaitā... ...ā Šveices armijas foto attēli turpi... ...ai jau pāris nedēļu. Pamazām ap... ...ērinās informācija, ka kāda kon... ...esa locekļu grupa iesniegs jauno ...ilitāro apmācības likumprojektu ...ongresa pašreizējā ārkārtējā ...esijā „Mūsu zeme nevēlas jaunu ...

Ārlietu ministr...

(Turpinājums no 1. lpp.)

...ie vislabākās informācijas, kas ...ogār pieejama, nekas tamlīdzīgs ...ūr neesot sagaidāms. Kaut arī ...ās informētas personas tic varbū... ...ai, ka Londonas konference va... ...ētu kļūt nesekmīga, tad pēc viņu ...omām tas nebūt nenozīmētu tūlī... ...ēju Vācijas saskaldīšanu. Kon... ...rences izjukšanas gadījumā gan ...olitiķi sekojošais: ģen. Klejs atjau... ...otu agrākos piedāvājumus visām ...kupācijas varām apvienot savas ...ēmas, Angļi tūlīt atsauktos, franči ...ēdzētu principā, bet praktiski ...ēpt joslas pievienošana abām pā... ...ējām rietumu joslām novilcinātos ...ākus mēnešus vai pat veselu ga... ...u atrežģītu financiālu un pārval... ...as jautājumu dēļ. Krievi vai nu ...ēdlētu, vai ignorētu piedāvājumu ...ēdas apvienot.

...ā joslu vācu valdībai būtu jārada ...e vien saimnieciskas, bet arī polī... ...iskas pilnvaras. Tās gan varētu ...ūt tikai iekšējas, bet nekādā ga... ...ījumā ne ārējas lietas.

...varīgs būtu valūtas reformas ...ēdējums, bet pēc „New York Ti...es" informācijas arī šai atsevišķā ...ēdījumā Klejs vispirms vēlreiz ...ēdinātu saprasties ar krievu ...ēdpavēlnieku Sokolovski. Tikai ja ...prastīes izdotos, rietumu joslās va... ...ētu izlīot atsevišķu naudu.

Laikraksts apgalvo, ka rietumu ...ēdu atsaukšana no Berlīnes nenoti... ...ētu nekāda gadījumā. Sabiedroto ...ontrolpadome turpinātu pastāvēt ...a tādēļ jautājumus, kas skar visu ...ēju — nodokļu lietas, telefonu, ...ēlegrafu, pastu un pārējo satiksmi.

Saimnieciskos jautājumos lielas ...ogrozības neesot sagaidāmas. Vie... ...ai svarīgā pārmaiņa varētu būt ...a, ka pēc franču joslas pievienoša... ...as kopīgai trīs rietumu joslu vācu ...ēdībai piešķirtu arī politiskas tie... ...ības. Tāda gadījumā iespējams, ka ...ievi savā joslā nodibina kādu ...entrālu padomi visu turienes vācu ...ēdu valdību darbības pārraudzī... ...anai.

„New York Times" atgādina, ka ...ēdz pēc Huvera aicinājuma slēgt ...ēparātu mieru ar Rietumvāciju sa... ...ēda, ka šādu mieru varētu noslēgt ...ēdz nedēļu laikā. Ja amerikāņu mi... ...ārai valdībai vispār būšot tiesības ...ā runāt, tad tas gan nenotikšot. ...ēdz jādomā, ka arī angļu un franču ...ēdpakšie ierēdņi tam nepiekristu. ...ai militāro valdību vadītāji uzska... ...ā kādu separātu mieru par pilnī... ...u katastrofu un darīšot visu, lai ...ēc pretotos. Neviena no četrām ...okupācijas varām negribot būt pir... ...ā, kas lauž līdzšinējās attiecības. ...ēdz amerikāņu okupācijas ierēdņi do... ...ēšot, ka arī krievi būšot pārāk ...ēdi, lai uz to ielaistos. Ja trīs rie... ...u joslas apvienotu, krievi gan ...ēdzētu lielu traci un „celtu augšā ...ēdas un Potsdamas spokus", bet ...ēdz arī būtu viss.

Krievi gan varētu sagādāt rietum... ...ēdiem nepatikšanas Berlīnē, pār... ...ēdot pārtikas, ogļu un elektriskās ...ēdas piegādi, bet, ja viņi to darītu, ...ēdumu valstis savukārt pārtrauktu ...ēdas, bet krieviem tomēr svarī... ...ā rezervju pievedumus padomju ...ēdē. Un šie pievedumi esot krie... ...iem ļoti svarīgi.

Laikraksts plašā raksta noslēgu... ...ā pieļāvis, ka tā domā militāro ...ēdu augstākie ierēdņi, kas pār... ...ēdzības apstākļus daudz labāk

izraudzīt 900 ameri-
P darbiem Kanādā

s 900 šanu anā- sa- cceļu cētu ecu- entu at- nie- bet nie- ēek- vis- etos ve- cītu en- ntu. ces ju- ap- no- id- āti a-

kas nav pakļauti kvotu sistēmai.

PCIRO ziņo, ka Beļģijā iekārtots birojs sakaru uzturēšanai ar turp aizceļojušiem DP. Uz biroju izbrauks 3 DP no amerikāņu joslas — polis M. Motors, bezpavalstnieces Tatjana Šeikovaka un latviete Irina Michilova no Ambergas.

PCIRO štābs Heidelbergā ziņo, ka IRO štābs amerikāņu joslā sastādīts gandrīz vienlīdzīgi no pašu DP un IRO valstu darbiniekiem. Pavisam darbojas 18 tautu pārstāvji. Nodarbināti 632 DP, kas ieņem dažādus amatus, sākot ar biroju darbiniekiem un beidzot ar nometnu komandantiem. Viņi palīdz 656 starptautiski rekrutētiem darbiniekiem galvenā štābā vai apgabalu vienībās. Šie, tā sauktie „pirmās klases" darbinieki, nāk no 18 dažādām valstīm, visvairāk no Anglijas un ASV.

Bez tam 117.356 DP nodarbināti dažādos darbos PCIRO galvenā štābā, militārās valdības vai amerikāņu armijas uzdevumā. 93433 no tiem nodarbināti nometnēs, 4025 darbojas PCIRO un militārās valdības kopīgos pasākumos, 11 269 nodarbināti armijas darbos ārpus nometnēm un 8559 privāti atraduši nodarbošanos ārpus nometnēm. 11 859 DP pašlaik pārskolojas.

eizējas LCP vēlēšanas

Līdz ar LCP locekļiem ievēlēti St. Jaundzems un J. Zaķis.

LCP otrreizējās vēlēšanas 7. dec. notiks Lielhesenes latviešu nometnēs, bet 8. dec. šī apgabala darba vienībās, jo pirmajās vēlēšanās nebija vajadzīgā kvoruma.

Vēl nevar noteikt, kas būs BALK jaunie locekļi, jo pašreizējo vietu kārtību manāmi var grozīt Vircburgas Centrālās nometnes rezultāti, kas vēl nav zināmi. Pēc līdzšinējiem rezultātiem visvairāk balsu ir prof. P. Starcam, tad seko māc. J. Turks, tiesnesis V. Grava, doc. J. Amtmanis, agr. A. Šteinhards, V. Reimanis, zv. adv. V. Lambergs un E. Brože.

Arv. B.

Prasa paplašināt DP iecelošanu ASV

ASV tirdzniecības ministrs Herimens kritušo piemiņas dienā teica runu nelielai DP grupai, kas bija ieradušies Nujorkā no Eiropas. Herimens prasīja paplašināt DP iecelošanu ASV, izdodot īpašus likumus. Pārvietotās personas Herimens nosauca par „mūsu draugiem" un norādīja, ka neesot nedz humāni, nedz gudri liegt DP iespēju dzīvot tādu produktīvu dzīvi, kādu viņi nopelnījuši.

„Stars and Stripes" 28. nov. ziņo: „IRO sagatavošanas komisija šodien paziņoja, ka Anglija pieņems darbā vīriešus — vieninieku nekvalificētam darbam lauksaimniecībā un smagā rūpniecībā, vecumā no 18—45 gadiem, atsevišķos gadījumos arī līdz 49 g. v. Anglijas darba ministrijas, pārstāvis H. Gerdeners, kurš vada DP vervēšanas akciju amerikāņu joslā, paskaidroja, ka darbā pieņemto skaits atkarāsies no Anglijas rūpniecības iespējām." Laikraksts tālāk ziņo, ka Kanāda pieņems darbam akmeņlauztuvēs 1100 no 21—35 g. v. DP. Priekšroka vieniniekiem, bet iespējama arī ierobežota skaita precētu cilvēku iesaistīšana, tikko tūs iespējama to novietošana.

„Stars and Stripes" 27. nov. n-rā vietots raksts „DP Anglijā laimi". Citētas vairākas aizbraucēju ēstules. Tajās tomēr brīdina Vācipalikušos nenodoties illūzijām par ngliju kā „laimes ostu". Laikraksts ēējis Latvijā ievietotu vēstuli no nglijas, kur kāds mūsu tautietis pāsta, ka lielākas izpeļņas dēļ viņš laukstrādnieka darba pārgājis rādāt ogļraktuvēs.

3 vīru krievu repatriācijas komisi- decembrī atlauts darboties amekāņu okupācijas joslā Austrijā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Krūmiņš, Augsburgā

ZĪMĪGS DRUDZIS

atvijas 25. novembra numurā ju ziņu no Mērbekas, ka tur uz ietām darbam Kanādā zeltu uz raba raktuvēs pieteikušies 16 latši.

ūs to apzīmējat par „zelta dru- , bet man liekas, ka tas nav vis a, bet ilūziju drudzis. Vai tie mēs esam tik naīvi, ka darbu ba vai zelta raktuvēs vērtējam kaut ko pārāku, vai ienesīgāku darbu citās nozarēs? Ja rakt- strādnieku vervētāji ko mūsu iešanos" pamanīja, tad viņi va- par to pasmīnēt, bet mums pa- tas ir atgādinājums uz zīmīgu uztveres iekrāsojumu. Esmu ecināts, ka, ja tajā pašā laikā ekā laudis varētu pieteikties z citiem darbiem Kanādā, tiem zinoši būtu mazāka pievilkšanas

„Neaizmirstiet kapus otrā pusē okeanam"

BULLITA RUNA UN HERSTA KAMPAŅA — DIVI DIENĀS BUKU MEDĪBĀS NOŠAUTI 9 MEDNIEKI

Kādā lielā amerikāņu kara veterānu sanāksmē vakar interesanti runāja ASV kādreizējais vēstnieks Maskavā Viljems C. Bullits.

„Amerika ir briesmās," teica Bullits — „ASV komūnistu partija uzskatāma par Trojas zirgu. Komūnisms ir sarkanais fašisms, kas līdzīgi nacionālsociālismam savā attīstībā pats neapstāsies. Viņu var vienīgi apstādināt. Komūnisti tic, ka karš starp komūnistiskām un nekomūnistiskajām valstīm, kuŗas viņi sauc par „kapitālistiskām" jeb „imperiālistiskām" zemēm (ASV, Kanāda, Anglija, Francija, Beļģija, Austrālija uc) — nenovēršams. Miers viņiem ir tikai starpbrīdis uzbrukuma sagatavošanai un tagadējās situācijas pamatā saskatāmi vienīgi militāri apsvērumi. Komūnisti vēl nav pietiekami stipri, lai sekmīgi uzbruktu. Pirms uzbrukuma mums tiem vēl jāiegūst stratēģiskas arēnas un rezerves."

* * *

Visa Hersta koncerna prese uzsākusi milzīgu kampaņu par vispārējas militāras apmācības ievešanu ASV. Paraugam minēta Šveices armijas militārā struktūra, kur katrs vīrietis visu savu mūžu ir karavīrs. Lappusēm gari raksti un neskaitāmi Šveices armijas foto attēli turpinās jau pāris nedēļu. Pamazām apstiprinās informācija, ka kāda kongresa locekļu grupa iesniegs jauno militārās apmācības likumprojektu vēl kongresa pašreizējā ārkārtējā sesijā. „Mūsu zeme nevēlas jaunu karu, bet tas nav nekāds nodrošinājums mieram. Nealzmirstiet arī amerikāņu kapus otrā pusē okeanam, tie ir mēmie liecinieki mūsu nepareizi saprastajam pacifismam un nesagatavotībai iepriekšējos karos! Neatkārtosim vecās kļūdas!" — sauc Hersta prese.

* * *

15. novembrī Mičiganā oficiāli sākās stirnu buku medību sezona. Pēc vispārēja aprēķina apm. 300.000 amerikāņu atstāja savus darbus un devās medībās uz Mičiganas ziemeļiem. Grūti iedomāties, ko Amerikā nozīmē medību sezona. Kā bagātais, tā arī nabagais tad aizmirst visu — pat dolaru un darbu. Milzīgas auto kolonnas pa visiem ceļiem traucas uz ziemeļiem. Katram medniekam sezonā atļauts šaut tikai 2 bukus. Pazīstot, cik karstasinīgi ir Mičiganas mednieki, turienes gubernators noteicis, ka visiem medniekiem jāvalkā sarkanas žaketes un tādas pašas krāsas medību cepures. Pirms medību sākšanās par to bija izbrīna, bet tagad vairs nē, jo pēc pirmajām 2 dienām laikraksti ievietoja ziņas par rezultātiem: 9 mednieki pārskatīšanās dēļ nošauti, kaut bijuši sarkanos tērpos, 3 miruši ar sirdstrieku, 11 nogalināti auto nelaimēs bet 2 nositušies braucienā ar lidmašīnu celā uz medību vietu. Speciālisti noteikti apšauba, ka kritušo skaits „pretiniekū" — buku pusē būtu lielāks . . .

Detroitā, 18. novembrī.

Vitolds Pormanis

Ārlietu ministru konference

(Turpinājums no 1. lpp.)

Pēc vislabākās informācijas, kas vispār pieejama, nekas tamlīdzīgs tomēr neesot sagaidāms. Kaut arī labi informētas personas tic varbūtībai, ka Londonas konference varētu kļūt nesekmīga, tad pēc viņu domām tas nebūt nenozīmētu tūlītēju Vācijas saskaldīšanu. Konferences izjukšanas gadījumā gan notiktu sekojošais: ģen. Klejs atjaunotu agrākos piedāvājumus visām okupācijas varām apvienot savas joslas. Angļi tūlīt atsauktos, franči piekristu principā, bet praktiski viņu joslas pievienošana abām pārējām rietumu joslām novilcinātos vairākus mēnešus vai pat veselu gadu sarežģītu financiālu un pārvaldes jautājumu dēļ. Krievi vai nu noraidītu, vai ignorētu piedāvājumu joslas apvienot.

3 joslu vācu valdībai būtu jārada ne vien saimnieciskas, bet arī politiskas pilnvaras. Tās gan varētu skart tikai iekšējas, bet nekādā gadījumā ne ārējas lietas.

Svarīgs būtu valūtas reformas jautājums, bet pēc „New York Times" informācijas arī šai atsevišķā jautājumā Klejs vispirms vēlreiz mēģinātu saprasties ar krievu virspavēlnieku Sokolovski. Tikai ja saprastīes izdotos, rietumu joslās varētu izdot atsevišķu naudu.

Laikraksts apgalvo, ka rietumu štābu atsaukšana no Berlīnes nenotiktu nekādā gadījumā. Sabiedroto kontrolpadome turpinātu pastāvēt un vadīt jautājumus, kas skar visu Vāciju — nodokļu lietas, telefonu, telegrafu, pastu un pārējo satiksmi.

Saimnieciskos jautājumos lielas pārgrozības neesot sagaidāmas. Vienīgā svarīgā pārmaiņa varētu būt tā, ka pēc franču joslas pievienošanās kopīgai trīs rietumu joslu vācu valdībai piešķirtu arī politiskas tiesības. Tādā gadījumā iespējams, ka krievi savā joslā nodibina kādu centrālu padomi visu turienes vācu valstu valdību darbības pārraudzīšanai.

„New York Times" atgādina, ka daudzi pēc Huvera aicinājuma slēgt separātu mieru ar Rietumvāciju sagaida, ka šādu mieru varētu noslēgt dažu nedēļu laikā. Ja amerikāņu militārai valdībai vispār būšot tiesības līdz runāt, tad tas gan nenotikšot. Esot jādomā, ka arī angļu un franču augstākie ierēdņi tam neplekrīstu. Visi militāro valdību vadītāji uzskatītu šādu separātu mieru par pilnīgu katastrofu un darīšot visu, lai tam pretotos. Neviena no četrām okupācijas varām negribot būt pirmā, kas lauž līdzšinējās attiecības. Amerikāņu okupācijas ierēdņi domājot, ka arī krievi būšot pārāk gudri, lai uz to ielaistos. Ja trīs rietumu joslas apvienotu, krievi gan taisītu lielu traci un „celtu augšā Jaltas un Potsdamas spokus", bet tas arī būtu viss.

Krievi gan varētu sagādāt rietumniekiem nepatikšanas Berlīnē, pārtraucot pārtikas, ogļu un elektriskās strāvas piegādi, bet, ja viņi to darītu, rietumu valstis savukārt pārtrauktu nelielos, bet krieviem tomēr svarīgos iezejvielu pievedumus padomju joslai. Un šie pievedumi esot krieviem ļoti svarīgi.

Laikraksts plašā raksta nosļēgumā piebilst, ka tā domā militāro valdību augstākie ierēdņi, kas pārzina Vācijas apstākļus daudz labāk nekā senātori vai bijušie prezidenti pēc piecu dienu ceļojuma pa Eiropu. Šie okupācijas ierēdņi neredzot nekāda iemesla varmācīgai Vācijas saskaldīšanai un bez tam uzskatītu šādu rīcību par priekšpēdējo soli uz karu. Bez tam vēl vācu valdības Rietumvācijā nebūtu populārākas par tām, ko vācieši kara laikā radīja Norvegijā, iecelot tur par valdnieku Kvislingu, vai Beļģijā iecelot Degrellu.

Arī republikāniskais „New York Herald Tribune" plašā rakstā bridina no Vācijas sadalīšanas bīstamajām sekām — pirmām kārtām vēlreizēju Vācijas un vācu militārisma atzelšanas uz sabiedroto nesaskaņu rēķina. Gudrākie vācieši ar to vien rēķinājoties un daudzi no tiem jau berzējot rokas. Bez tam Vācijas sadalīšana nevarētu būt ilgstoša, bet būtu gan jābaidās no tā, ka Vācija apvienotos par spīti sabiedroto gribai un tad kļūtu vienota komūnistu vadībā.

Starplaikā noslēgts jauns tirdzniecības līgums starp padomju un apvienotām rietumu joslām. Līgums paredz 1948. g. apmaiņīties ar precēm 300 milj. marku vērtībā. Tas ir par 100 milj. marku vairāk nekā 1947. g. Līgumu šoreiz noslēguši tikai vācu darbinieki, kas rīkojušies savu militāro valdību pilnvarojumā. Tāpat kā līdz šim, padomju josla dos visvairāk pārtikas un izejvielu, bet pretim saņems tēraudu un mašīnas. Tērauda eksports no rietumiem un austrumiem gan samazināts no 25.000 t uz 22.000 t mēnesī.

Trešais jautājums, par ko daudz runāts ārlietu ministru konferencē Londonā, ir Bevina priekšlikums radīt komisijas Vācijas robežu izlemšanai, pieaicinot tās valstis, kas pret Vāciju karojušas. Bevins pats pieprasījis, lai pirms tam tomēr vienojas par Vācijas nākotnes fundamentālajiem jautājumiem. Maršals un Bido tūlīt piekrita priekšlikumam dibināt komisijas, bet ieteica nesaistīt to darbību ar citu fundamentālo jautājumu atrisināšanu. Molotovs attelcās par robežjautājumiem spriest. Pēc ilgām debatēm Bevins nopūtās un teica: „Vienīgais, par ko mēs varam vienoties, ir tas, ka mēs nevaram vienoties."

BBC, NYHT, NYT, NZ

Rakstnieki un žurnālisti spriež par saviem uzdevumiem

Pārrunās par saviem uzdevumiem un to vislabāko izpildīšanu pašreizējos trimdas apstākļos sestien un svētdien Eslingenā pulcējās krietns skaits amerikāņu joslas rakstnieku un žurnālistu. Preses biedrības amerikāņu joslas kopas valdes aicināti, viņi sestdien noklausījās trīs licencēto laikrakstu atbildīgo redaktoru īsos referātus par žurnālistu uzdevumiem, pēc kam sīvi debatēja līdz vēlam vakaram.

Svētdien par rakstnieku uzdevumiem izsmeļošos un ļoti rūpīgi pārdomātos plašākos referātos runāja Knuts Lesiņš un Vitauts Kalve. Debatēs viskarstāk cīnījās par vecum veco rakstnieku strīdus ābolu — vai jābūt aktīvam sludinātājam un pravietim, vai arī tikai jātēlo dzīve savā mākslinieciskajā skatījumā.

Rūta Skujiņa

Tu aizgāji

Tā mana mute bij, kas teica: ej!
Sirds kliedzienu kā kapā apslāpēja,
Un plaukstām sedzot acis dvēselei,
Es tevi pavadīt ar smaidu spēju.

Tu aizgāji, lai nepārnāktu vairs.
Uz sliekšņa soļi samulsuši stāja.
Bet prieka putns, spārnus plētis kairs,
Pa priekšu lidoja, kur rāmiem soļiem gāji.

Vērtīgs izdevums par DP amerikāņu joslā

Interesanti un pārskatāmi sastādītu illūstrātīvu izdevumu par DP — amerikāņu joslas DP — izdevusi IRO galvenā štāba informācijas daļa.

Izdevumā ar nedaudz vārdiem un daudz labiem un raksturīgiem attēliem tiešām parādīts tas, kas teikts izdevuma virsrakstā: „Šie ir DP". Tālāk parādīts, cik daudzi DP repatriējušies, kā dzīvo tie, kas atstāti Vācijā — pussagrautās ēkās un nabadzīgās barakās. Bet jau nākošā lappusē uzsvērts, ka DP nav panīkuši, raksturīgos attēlos parādītas pašdarbības redzamākās nozares, sākot ar pašu skolām un beidzot ar pašu mākslinieķiem. Svarīgas ir divas kombinētas lappuses ar kopīgo virsrakstu: „Viņi karsti vēlas strādāt un viņu prasme ir vispusīga." Piebilsts, ka darba iespējas ierobežojušas grūtības atrast nodarbošanos, kā arī šo ļaužu nevēlēšanās palīdzēt atjaunot to zemi, ko viņi grib atstāt. Atsevišķi parādīts, ka arī sievietes vēlas un prot strādāt, arodu apmācības un lauku darbi. Noslēgumā vēlreiz ar attēliem parādīts, ka daži devušies mājās, bet citiem viņu problēmas atrisinājums ir izceļošana uz jaunām mājvietām.

Viss izdevums liecina par gaumi, labu žurnālista prasmi un vēlēšanos patiesi parādīt DP dzīvi reālā gaismā un tādā veidā, lai laudis, kas šo izdevumu šķirstīs, saprastu, kas ir mūsu rūpes un kā mums varētu palīdzēt, izmantojot mūsu pašu spējas. Mēs — DP — varam tikai pateikties PCIRO informācijas daļai, kas ievadījusi darbību ar šādu izdevumu, kura parādīšanās patiešām bija nepieciešama.

Atkal ziema klāt

Tajā zemes strēmelē Eiropā, kas aizņem joslu starp Elbu un Holandes robežu pie Baltijas jūras un Čehoslovakiju un Franciju dienvidos, un kur tagad dzīvo gandrīz desmitā daļa latviešu tautas, ziema ierodas nevis no ziemeļiem, bet no dienvidiem. Jo tuvāk Alpiem, jo tuvāk ziemai. Cugšpicē pie Garmišas, Vecmaņa klintīs pie Berchtesgādenas un Seilinga nogāzēs pie Fisenes sniega un ledus cik uzliet cauru vasaru. Septembrī, kad Bavārijā pēdējo ūdeni no upēm izdzēra sausais rudens, pesimisti pareģoja Bavārijai pilnīgu ūdens badu, jo „augšā" kalnos jau auroja sniega vētras, temperātūra bija zem nulles, sniegs vairs nekusa un tā upes nesaņēma veldzes rezerves arī no Alpiem, kas tās dzirda vasarā. Tomēr tātad nebija vēl ziema. Ziema sākās tikai tad, kad sniegs parādījās arī lejāk par 1000 m. virs jūras līmeņa.

Kad pagājušā nedēļā mūsu redakcijā vienam kollēgam pēkšņi pazuda cimds un viņš to, izmeklējis pa visām mēteļa kabatām un pagaldēm, beidzot atrada iesistu savā paša padusē, tad tā bija zīme, ka ilgi virs nebūs jāgaida. Un tiešām, otrā rītā pamostoties barakas griesti netecēja vairs nevienā vietā, bet aiz logiem švābu izārditiem mēsliem klātie tirumi vizēja tik svalgi, balti un nevainīgi, it kā tā nemaz nebūtu Vācija. Pirmajam sniegam ir kaut kāda poētiskas skaidrības noskaņa, liels klusums un tāds vienaldzīgs miers, kā vēlētājos pirms vēlēšanām, kurās tie neierodas.

Bet sniegs tomēr ieradās un līdz ar viņu sals, kas dzīvsudrabu termometros naktīs nospiež līdz —5°, kas aprij DP apartamentos siltumu. Jurišiem un Ilzītēm liela galvas lauzīšana, kur ņemt ragutiņas. Tukšās benzīna kannas ir slidinoties nolietotas jau iepriekšējās ziemās, bet slidināties tomēr gribas arī tagad. Kā mums, pieaugušajiem, grūti iestāstīt, ka IRO reģistrācija ir pavisam nevainīga lieta, tā viņi negrib samierināties ar apgalvojumu, ka ziema nebūs gara, ka nav nemaz vērts slidināšanos sākt un ka pēc ziemas nāk vasara. Uz to viņi atbild: „Bet šī ziema tak nāca pēc vasaras."

Jā, patiesi, kā tad tas ir, vai pēc vasaras nāk ziema jeb pēc ziemas vasara?

Rio

Arturs Drusts

CITĀDĀKI CILVĒKI

NOVELE PAR DP DZĪVI NOMETNĒ

1.

Migla smagi spiedās uz mitrās zemes, ko vietām vēl klāja pērnai zālei piesalis sniegs, un savilkās kā pelēks dzelzs gredzens arvien ciešāk ap nometni. No jumta pilēja retas, lielas lāses, kā ar cirvi kapājot loga skārda palodu.

„Pavasaris!" nicīgi ierunājās paveca sieviete, pasniedzot alu. „Tāds mums tagad vai katru dienu. Ne palīdzot. Nav gan tai Vācijā ne piekļāīga laika, ne kā!"

Pūrs pamāja ar galvu, lūpas nenonemdams no krūzes. Īgna un neapmierināta sieviete skaloja traukus, piepildīja tos un pazuda aiz aizkariem blakus telpā.

„Nu, kungi, neesiet noslāpuši, visu ritu sizdami?"

Neviens viņai tur neatbildēja. Bija dzirdama vienīgi nevienmērīga elpošana. Pieneši tā apstājās. Iečīkstējās krēsli, un viens pēc otra ātri noskanēja vairāki piesitieni. Tad arī tie apklusa. Beidzot kāds aizsmakušā balsī kopā ar aizturēto gaisu izgrūda: „Tavs!" Istabiņa uz reizi atdzīvojās.

„Jā, jā, arī kārtis jāprot spēlēt," cita balss labsirdīgi runāja, „kas ir, varbūt, vēlreiz pamēģināsim?"

Pazaudētājs centās kāsēļot atbrīvoties no aizsmakuma un klusēja.

„Kas par varenu spieķi," priecājās trešais, „kur pirki?"

Uzrunātais arī šoreiz negribēja atbildēt un vēl arvien klepoja. Pēc laba laika viņš tomēr atnurdēja:

„Drezdenē! Pirms tam!"

„Ahā!"

Visi klusēja. Neveikli piesizdams alus krūzi galdam, trešais, gribēdams notikušo izlīdzināt, samulsis nopietni iesāka:

„Nem savu spieķi atpakaļ, Skarbnieck! Joks paliek joks. Ko visu spēles karstumā neizdomā. Un ko es ar viņu darīšu?"

„Nē, ko tu?" tiepās aizsmakušais, balsij klūstot ar katru vārdu stingrākai, neatlaidīgākai un skaidrākai. „Spēle paliek spēle! Drīz jau laukā ziedēs lazdas. Varēs nogriezt pa rokai citu. Nu, labi, lai notiek. Vai nu vienmēr gaudēšu. Bet ja paspēlēšu, atdošu pēcpusdien. Tik daudz jau uzticēsit? Tātad, nav ilgi laika, drīz būs jāiet pusdienās."

Sieviete piesarkusi, tukšajām krūzēm skanot, atgriezās un nometa tās uz galda.

„Piedodiet," Pūrs iejautājās, paliekdamies uz vīnas pusi un ar roku rādīdams uz aizkariem, „tas bija Skarbnieks?"

„Kāds vīrs, tāds vārds!" līkādamās ap galdu, sieviete pie sevis runāja, nepaskatīdamās uz Pūru. Jauzdama, ka Pūrs, atbildi gaidīdams, viņu turpina uzlūkot, viņa atsvieda nāri sejai nokārušos matus, un, paraudzīdamās uz blakus telpu, sāka klusinātā balsī valsirdīgi stāsīt.

„Ir tāds klibs vecis ar vienu koka kāju. Sēž te augu dienu un sit."

Sieviete skatījās aizkaros un smīnēja:

„Vienmēr, kad viņu ieraugu sprižojot pa nometnes laukumu savā platajā zalajā mētelī, man ienāk prātā kāpostu lapu kāpurs."

Bet te viņa aizdomīgi nopētīja Pūru un palika nopietna.

„Varbūt jūs viņu pazīstat?"

„Tā saucās viens mans kaimiņš. Bet viņam tad vēl bija abas kājas."

„Jā? Tad jau nebūs tas. Varbūt, rada? Jūs taču varat pats ielūt un paskatīties?" Sieviete atplēta abas rokas uz blakus istabas pusi un palocījās. Pūrs jau nieciņās, lai aicinājumam paklausītu. Tomēr ilgajos gados radies atsvešināšanās mulsums atturēja Pūra atmiņās kāpināto satikšanās tieksmi. Ja nu viņi svešinieki? Viņš pielieçās, paņēma savu mugursomu un uzsvieda to plecos.

„Ak, jā, jūs jau kartotēku meklējāt," sieviete atcerējās, vadot Pūru uz durvīm. „Skarbnieki arī dzīvo tai pašā ēkā. Kundzei vajadzētu būt mājās. Tāda klusa un laipna sieviete. Gandrīz jābrīnās, kā viņa sadzīvo ar šito."

2.

Pūrs jau labu laiku mīņājās pie durvīm, kas bija vairākās vietās salabotas ar neēvelētiem un nekrāsotiem dēļiem. Viņš atkal un atkal pacēla roku, savilkdams rāditāja pirkstu klauvējienam, bet, kad roka tikai tikko manāmi pieskārās dēļiem, viņš to arvien atrāva. Vai maz te dzīvoja Skarbnieki? Vai tik vien cilvēku, kam tāds uzvārds? Kaut kas pirmitējā stāstā nesaskanēja ar viņa atmiņām. Viņa Skarbnieks bija stiprs un spēcīgs. Bet, kas zina, tiešām šeit varētu būt apmetušies tie paši, ko viņš meklēja? Kaut kur šai pusē viņiem vajadzēja būt. Tomēr sievietes apraksts viņam likās aizdomīgs. Klibs? Ļens? Nelaime bieži padara cilvēkus lēnus un neieciešīgus. Bet visvairāk tā necieš pagājušo labo laiku liecinieki. Vai viņš pats nebija ieradies pagātnes dēļ? Ko viņš teiks, ja tiešām atradīs Skarbnieku klibu un nelaimīgu? Pūrs sakratīja plecos mugursomu un aizgriezās projām. Bet šai brīdī pa koridoru kāds nāca. Pūrs apmulsa, un, lai neizrādītu, ka viņš šeit nav iegriezies bez vajadzības, strauji pieklauvēja. Sievietes balss aicināja iekšā.

Aizvēris durvis, Pūrs nevarēja izšķirties, uz kuru pusi doties raibajā telpā, ko pārdalīja skapji, paņes gabali un drēbes. Kāds paskrāpēja segas malu. Tās augšpusē parādījās iesirmā galva, ieiasdalā kāja vecās un noskiebušās kurpēs, vidū uz āru izspiedās savilkti pirksti, kas saturēja segu. Brīdi viņa nekustīgi skatījās ienācējā, tikai grumbas ap mutes kaktiņiem un uzaču starpā ievilkās dziļāk un asāk. Bet tad savilktie pirksti atslāba un sega plati paskrāpās uz abām pusēm, iesviezdama krēslainajā priekštelpā pretējā loga gaismu.

„Es skatos," sieviete salikusi steidzās Pūram pretim, kratīja rokas un, sanēmusi aiz piedurknes, veda to dziļāk, „un skatos. Tas taču ir mūsu pašu Pūru Pēteris! Mēs vēl vakar ar Skarbnieku pārrunājām, kur gan zēns tagad maldās. Bet redzi tikai — šodien ir arī pats klāt!"

Stūrī kurējās čuguna krāsniņa. Pa šauro spraugu rīnā virs malkas bāžamās mutes staroja nemierīga dzeltena atblāzma. Skarbniece likās pavisam apmulsusi. Viņa steidzās no galda pie skapja un krāsniņas. Tikai kad uz tās sāka sīkt katlinā ielietais ūdens, viņa atgriezās pie galda, atsēdās Pūram pretim, viegli glāstīja viņa roku un piesarkusi skatījās sejā.

„Stāsti nu, stāsti, kā esi visus šos gadus pārlaidis? Kur dzīvo?"

„Jā, gājis jau visādi," viņa skumji noteica, kad Pūrs bija beidzis. Bet tad viņa kluva atkal nemierīga. Atlaidusi Pūra rokas, Skarbniece nabaļīgi paskatījās savā viesī. Ciemiņa stāsts nu bija uzklausīts, tagad vaļadzēja sākt savu.

„Kur gan Skarbnieks palicis?" viņa meklēja glābiņu, rīkodamās ap katliņu un skatidamās ārā. Bet laukā miglas gredzens bija kļuvis vēl ciešāks un biezāks, un viņa labi zināja, ka Skarbnieks tik drīz vēl nebūs.

„Tu jau nezini, ka Skarbnieks tagad bez," viņa beidzot iesāka, sastostījās un turpināja, „bez vienas kājas . . ."

Viņa pētīja Pūra seju, kā jautādama, ko viņš par to domā. Bet Pūrs tikai palocīja galvu:

„Tātad tomēr."

„Vai tu viņu jau esi saticis?" Skarbniece bažīgi iejautājās.

Pūrs pakratīja galvu.

„Jā, mēs dzīvojām Drezdenē. Tas tad notika torelz."

„Ahā!"

Skarbniece ilgu laiku klusēja, bet tad sanēmusies, it kā nebūtu nekādas nozīmes vairs tālāk slēpt, rūsti turpināja:

„Tu vairs Skarbnieku nepazīsi, Pēter. Es nekad nebiju domājusi, ka viņš to tā nems pie sirds. Tagad tāču tik daudz nelaimīgu cilvēku visapkārt. Mūsu nometnē pat viens Skarbnieka pazīna, kam izšauta acs, otram norauta roka."

„Arī pilnīgi veseli cilvēki tagad mocās. Tāds laiks. Tāda jau nometnes dzīve."

„Tur jau ir tā nelaime," Skarbniece dzīvi ierunājās, „cik reizes neesmu viņu lūgusi — brauksim projām. Tev ir divi brāļi Amerikā. Sāksim tur jaunu un normālu dzīvi. Bet tev vaiga viņu dzirdēt. Uz kaklā viņiem brauksi? Tie, laikam, tādus tikai gaida? Viņš sāk kliegt un aizskrien. Zini, Pēter, dažreiz man dzīve apriebās — lūk, tā! Bet nav neviena, kam varētu to izstāstīt. Neviena paša."

(Turpinājums sekos)

Chronika

Rakstnieka Edgara Ardensa 60 mūža gadu atceri 24. nov. rīkoja Fuldas latviešu ģimnazija. Atbildot apsveicējiem, jubilārs sacīja: „Mums ir tikai viena Kanāda, viena Venecuēla — mūsu Latvija. Nejausimies šai krēslas laikā nomaldināties! Jaunatne, mācieties, krājiet zināšanas, kas reiz tur noderēs!"

Iznācis Ilustrētā Vārda novembra numurs. Saturā raksti un ilustrācijas par latviešu teātri Eslingenā, Raini, Mēnas štatu, Anglijas lauksaimniecību, sportu, sieviešu modēm, grāmatām uc. Reina Birzgaļa karikatūras un A. Druста, R. Pēna, Mirdzas Timmas, P. Ermaņa, Andrēja Egliša, N. Hoforna un Zigrīdas Undsetes beletristika.

Evalda Dajevska darbu skate notika Libekā no 23.—30. novembrim Mēzenes nometnē.

Vilhelmu Tellu sācis iestudēt Latviešu teātris Mērbekā.

Nāve sporta laukumā

Vai bokss ir bīstams sporta veids?

Amerikā pēdējā laikā vairojas nāves gadījumi sportā. Futbola sezona ir vēl tikai pusē, bet jau nonāvēti 15 sportisti. Boksā šajā gadā ASV no dzīves šķīrušies 7 vīri, Austrālijā 2, bet Anglijā un Spānijā pa 1. Tāds ir DENAs īss ziņojums.

*

Jāzina, ka visi negadījumi reģistrēti profesionālo sportistu saimē. Amerikāņu futbols bez tam ir tiešām asa spēle, kas ārpus ASV nav pazīstama.

Notikumi boksā tomēr var interesēt arī mūs. Sporta statistikā nāves gadījumi ringā piedzīvoti arī agrāk. Taču gandrīz vienmēr bijis kāds īpatnējs iemesls, visparms pašu sportistu nepiemērota sagatavotība. Nāvi parasti neizsauc pretinieka spēcīgs sitiens, bet gan tas, ka bokseris kritienā pret ringa dēļiem sasit galvu. Ringam tādēļ jābūt pārklātam ar speciālu segu, kas kritienus padara nekaitīgus.

*

Un vēlreiz: vai bokss ir bīstams sports? Zviedrijas laikraksts „Stokholms Tidningen" uz šo jautājumu nesen lūdza ievērojamā zviedru smadzeņu speciālista profesora Olivecrona atbildi.

Profesors teica: „Protams, ka teorētiski knock-out sitiens var būt nāves iemesls, bet praksē šādu gadījumu gandrīz nemaz nav. Būtu tamdēļ aplami boksu uzskatīt par bīstamāku, nekā ir citi sporta veidi. Parasti k.o. nekādas ilgstošas un launas sekas neatstāj, bet katrā atsevišķā gadījumā niecīgs smadzeņu saviļņojums tomēr rodas, pat tad, ja sitiens nav sevišķi spēcīgs. Bezsamaņa pēc k.o. sitiena ilgst apm. 1 minūti, bet ja tā vēl turpinās, tad ieteicama piešardzība. Knock-out uzvaru vislabāk izcīnīt ar tieši trāpītu sitienu. Tomēr arī spēcīgs trāpījums dažkārt var palikt bez redzamām sekām, bet ja pretinieks trāpa zodu (angļi saka — the Point), tad pat ar relātīvi vāju sitienu it viegli var pieveikt pretinieku. Pilnīgi nejūtīgs pret sitieniem nav arī vislabāk trenētais bokseris, jo smadzenes šādam treniņam nepadodas. Tamlīdzīgi mēģinājumi paliks veltīgi. Daži sportisti pret sitieniem gan ir gandrīz pilnīgi immūni, bet tas nav treniņu nopelns. Piedzīvojuši un labi bokseri nekad nepiedzīvos mirkli, kad varētu būt bažas par nāvi ringā. Viņi ātri uzminēs savu pretinieku nodomus un spēs sitienus mīkstināt, sevišķi tos, kas vērsti pret zodu. Nemaz nevajaga galvu atraut tālu atpakaļ, lai sitiens zaudētu efektu."

Jautāts, vai jauniešiem ieteicams nodarboties ar boksu, profesors Olivecrons atbildēja: „Kāpēc gan nē! Es to tieši ieteicu. Šis sporta veids nekādā ziņā nav bīstamāks par futbolu, rokas bumbu vai laušanos. Tādēļ vien, ka bokss liekas mazliet asāks nekā dažas citas sporta nodarbes, tas nav jāignorē!" Six

Pasaules slavenais diriģents Arturo Toskanīni, kas sajūsmina klausītājus pie diriģenta pults, pazīstams arī kā liels sporta entuziasts. Ar savu televizijas aparātu viņš vienmēr ir „klāt" ievērojamākiem boksa, basketbola un futbola sarīkojumiem.

Eslingenas paukotāju uzvara Vircburgā

Trimdas meistarsacīkstēs paukošanā ar floreti vienībām 29. nov. Vircburgā Eslingenas YMCAs izlase (Kaktiņš, Krastiņš, Andersons, Putns) uzvarēja sastādīto vienību (Kichno, Kvants, Aizstrauts, Bechs) 10—6. Vecmeistars Kaktiņš Eslingenas sastāvā bija ierindojis jaunās paaudzes paukotājus. Eslingeniešu uzvaru gan visvairāk sekmēja pats Kaktiņš, pieveicot visus savus pretiniekus. Aiz viņa individuāli labākais cīnītājs bija Kichno, kas kopā ar Krastiņu un emigrācijā pirmo reizi startējošo Kvantu veidoja sastādītās vienības galveno kodolu. Sarīkojumā visvairāk iepriecināja Eslingenas jauno paukotāju progress.

Vecmeistars

Latviešu izlases futbolisti 7. dec. aicināti spēlēt Austrijā.

HC. Augsburg ledushokeja vienība, kuras sastāvā ir 6 latvieši, Leinvēbera kausa izcīņā Ķelnē uzvarēja EV. Koeln 16—4.

Anglijas meistarsacīkstēs basketbolā amerikāņu studenti uzvarēja latviešu vienību 61—22 (26—6). Mūsu piecniekam visvairāk punktu (12) ieguva M. Kazāks.

Atcelts aizliegums latviešu basketbolistiem sacensties ar lietuviešu vienību Kovas, bet amerikāņu joslas latviešu sporta vadītājs A. Celms noteicis, ka sacīkstēm ar citu tautību baltiešu sportistiem vienmēr izprasāma mūsu sporta vadības atļauja.

Latvijas rekordists J. Stendzenieks uzaicināts par lielāka grupas angļu šķēpa metēju apmācītāju.

Rotveilas latviešu šachisti (A. Lemežs, V. Rožukalns, Z. Klēģeris, A. Treimanis, J. Liepa, J. Straģis, A. Megne, J. Kārkliņš) uzvarēja vietējo vācu vienību 6—2.

Angļu un amerikāņu joslas latviešu šachistu sānāksme notiks 7. dec. pl. 10 Rēgensburgā, Tannkaserne nometnē.

Lībekas latviešu tenisistiem šoziem būs iespējas ziemas nodarbēm izremontētajā Lībekas sporta namā. Nav bēdu arī par teicamu skolotāju, jo Lībekā dzīvo Igaunijas vairākkārtējais meistars K. Lasns.

Dāniete Ragnhilde Hvegere, pasaules visu laiku ievērojamākā kraula peldētāja, vairs nevar atgriezties aktīvo sportistu saimē, jo dāņi viņai vēl vienmēr nespēj piedot kādreizējo sadarbošanos ar vāciešiem. Hvegere tāpēc saistījusies par olimpisko treneri zviedru peldētājām.

Džo Luiss 5. decembrī Ņujorkā 24. reizi aizstāvēs pasaules meistartitulu boksā smagā svarā pret savu izaicinātāju Džo Valkotu. „Es pašreiz esmu labāks nekā savās pēdējās cīņās ar Biliju Konu un Tomi Maurielo," pasaules čempions teicis avīžniekiem.

Kanādas 50.000 ledushokejistus 1948. g. St. Moricas olimpiskajās ziemas spēlēs reprezentēs kara lidotāju vienība.

ASV 1948. g. olimpiskās spēlēs Londonā reprezentēsies ar 415 sportistiem, veidojot lielāko olimpisko ekspedīciju. Anglijai būs 348 dalībnieki, Francijai 308, Italijai un Čehoslovakijai pa 284, bet Šveicei 270.

140 zviedri aizvadītajā vasarā disku mešanā pārsnieguši 40 m tālumu!

„To es apēstu vienā dienā!"

AMERIKĀŅU ŽURNĀLISTI VALKAS NOMETNĒ

ASV armijas un militārās valdības pārstāvju pavadībā 24. novembrī Valkas nometni apmeklēja vairāku amerikāņu laikrakstu un žurnālu redaktori un korespondenti. Viesi pārstāvēja Saturday Evening Post, Post Dispach St. Louis, The Atlanta un Bostonas un Ohio mazākus laikrakstus.

Sadalījušies 3 mazākās grupās, žurnālisti apskatīja skolas, darbnīcas, nometnes iedzīvotāju mītnes, grāmatnīcu un vēroja pārtikas izdali. Galdnieku un koku apstrādāšanas darbnīcās viesi ar interesi vēroja gatavos izstrādājumus, iegriezās prof. N. Maltas dārzkopības skolas mācību siltumnīcā un nopriecājās par daudzajām puķu dobēm un apstādījumiem, vaicājot, vai tās bijušas arī jau pirms latviešu ienākšanas. Ģimnazijā amerikāņu žurnālisti izteica sajūsmu par priekšzīmīgo tīrību, skolēnu kārtīgo apģērbu un labo stāju. Žurnālisti apvaicājās, vai latvieši cītīgi mācoties angļu valodu. Skolēni savas zināšanas pierādīja, nodziedot vairākas dziesmas angļu valodā, ar ko izpelnījās atzinību. Viesi uzklausījās arī pavadoņu paskaidrojumus par bērnu vājo veselības stāvokli un norādījumus, ka vairāk kā puse bērnu nepietiekamā uztura dēļ ir zem normālā svara.

Apskatot pārtikas sadali, kur pašreiz nometnes iedzīvotājiem izsniedza gaļu, kāds žurnālists vaicāja, cik ilgam laikam paredzēts sveramais daudzums. Pēc paskaidrojuma, ka tā ir nedēļas deva 2 cilvēkiem, amerikāņu viesis pasmaidīja un teica: „Es to apēstu vienā dienā."

Kādā dzīvoklī, kas bija tīrs un glīti uzposts, apmeklētāji mājasmātei apjautājās par ģimenes sastāvu, nodarbošanos un nākotnes izredzēm. Uz jautājumu, kur latviete vēlētos izceļot, pēdējā paskaidroja, ka viņa vismīļāk brauktu uz dzimteni, bet ne pašreizējos apstākļos. Citā dzīvoklī amerikāņi bija pārsteigti par lielo saspiestību, bet visās telpās, kuras apmeklēja, atzinīgi izteicās par tīrību. Grāmatnīcā viesiem uzdāvināja The New Word, K. Dzilleja Man in Exile un Gaismas pils izdoto Latvia.

Valkas nometnes latviešu komitejas priekšsēdis mācītājs J. Turks žurnālistus iepazīstināja ar memoranda norakstu, kuru skrīninga jautājumā iesniegs Nirnbergas - Firtas militārā apgabala komandierim ģen. Vatsonam. Viens no amerikāņu žurnālistiem teica: „Jūsu ceļš ir grūts, bet panākumi neizpaliks." Beidzot žurnālisti iegāja nometnes sieviešu komitejas darbnīcā, kur viņiem parādīja arī iemītnieču adītās baltās jaciņas, kas domātas amerikāņu bērniem.

„Nometnes vispār mums nepatīk, bet jūsu ļaudis atstāj labu iespaidu," aizbraucot teica ASV žurnālisti

—ol—

Ribentrops apgalvojis, ka Padomju Savienība gatavojusies pievienoties ass valstīm

Tokijas militārā tribunālā pagājušā nedēļā pirmoreiz atklāti nolasīts stenografēts ziņojums, kurā teikts, ka Padomju Savienība gandrīz būtu pievienojusies ass valstu paktam, bet tās pretprasības tomēr bijušas tik lielas, ka Hitlers atteicies tās izpildīt. Dokuments ir stenografēts ziņojums par bijušā Vācijas ārlietu ministra Ribentropa un bijušā Japānas ārlietu ministra Matsuokas apspriedi 1941. g. 27. martā. Ribentrops teicis: „Krievija būtu pievienojusies trīs valstu paktam, bet tās prasības nav izpildāmas."

Stenogrammā, ko atstāsta DENA, tālāk teikts, ka Ribentrops krievu prasības formulējis šādi: „Vācijai jāatsakās no savām interesēm Somijā, Krievijai jāiegūst atbalsta punkti gar Dardaneļiem, Krievijai piešķirama izšķirīga ietekme Balkānos, it sevišķi Bulgārijā." Dokuments nolasīts prāvā pret kādreizējo Japānas sūtni Berlīnē Ošimu.

Izlemts Palestīnas liktenis

UN KOPSAPULCE PIEŅĒMUSI PALESTĪNAS DALĪŠANAS PLĀNU

UN kopsapulce 29. novembrī ar 33 pret 13 balsīm, 10 valstīm atturoties, pieņēma Palestīnas komisijas izstrādāto plānu Palestīnas sadalīšanai žīdu un arabu valstī. Lēmumam bija vajadzīgas divu trešdaļu balsu vairākums, un plāna aizstāvji iepriekš bažījās, vai šādu vairākumu izdosies iegūt. Galīgo nobalsošanu atlika vairākas reizes un Kolumbijas pārstāvis ierosināja vēl mēģināt panākt vienošanos arabu un žīdu starpā, kā arī Anglijas, Francijas un Ķīnas viedokļa saskaņošanu ar ASV un Padomju Savienības viedokli, kas abas dalīšanas plānu aizstāvēja.

Pakistanas pārstāvis kopsapulcei iesniedza protestu par „necienīgajām un netaisnajām balsu medībām kopsapulces aizkulisēs". Palestīnas dalīšanas plānā 66 proc. iedzīvotāju uzskati neesot ievēroti. Kubas pārstāvis paziņoja, ka viņš, par spīti visiem mēģinājumiem viņu ietekmēt un izdarīt uz viņu spiedienu, balsošot pret dalīšanas plānu. Gaidot UN lēmumu, Palestīnas žīdu aizsardzības organizācija „Haganah" bija novietojusi savu biedru grupas „kaujas pozicijās" vientuļu žīdu ciemu tuvumā pie Palestīnas ziemeļu un ziemeļaustrumu robežām.

Arabi joprojām uzsver, ka viņi cīnīšoties pret Palestīnas sadalīšanu. Arabu augstās komitejas pārstāvis izteicies, ka UN varēšot Palestīnu sadalīt vienīgi ar varu pēc visu Palestīnas arabu iedzīvotāju iznīcināšanas. Irakas ministru prezidents norādījis, ka Palestīnas lieta arabu pasaulei esot dzīvības un nāves jautājums. Kāds Irakas senātors izteicās, ka Palestīnas dalīšanas paziņojums arabiem esot līdzīgs kara pieteikumam, un arabi uzskatīšot sevi kara stāvoklī ar visām zemēm, kas dalīšanas plānu būs atbalstījušas. Ar šīm valstīm arī būtu jāpārtrauc visas diplomātiskās un saimnieciskās attiecsmes. Visas naftas koncesijas lielvalstīm vajadzētu anullēt un arabu karaspēkam iesoļot Palestīnā. Slepenās apspriedēs, piedaloties arabu līgas valstu militāro štābu virsniekiem, spriests par varbūtējām militārām operācijām Palestīnas sadalīšanas gadījumā. Reuters ziņo, ka apspriedēs pārrunāts apbruņojuma un apgādes jautājums, kā arī iecelts ģenerālštāba priekšnieks arabu armijām.

Kamēr arabi sašutuši un rīko protesta streikus un demonstrācijas, žīdi visā pasaulē jūsmo un rīko prieka demonstrācijas. Berlīnē žīdu draudze sarīkoja pateicības dievkalpojumu, bet žīdu DP nometnēs notika svinīgi akti. Cionistu - revīzionistu nogrupējums tomēr vēl neapmierināts, jo atzīst, ka žīdiem pienākoties visa Palestīna. Sīrijā izsludināts arabu 3 dienu protesta ģenerālstreiks. Nemieri notikuši Damaskā un Ēģiptē. Arabu terrors vēršas pret visām valstīm, kas balsoja par Palestīnas dalīšanu.

NYHT, BBC

DAŽOS VĀRDOS

Lai apkarotu lielspekulācijas, pastiprināta to ceļu apsardzība, kas ved no Vācijas angļu joslas uz krievu joslu. Oficiāli paskaidrots, ka šai rīcībai neesot nekādu politisku iemeslu.

„Izvestija" apsūdz ASV, ka tās savu spēku izvākšanu no Grenlandes izmantojot Dānijas „izspiešanai", mēģinot panākt, lai Dānija Grenlandi pārdotu ASV samaksai par sniegto palīdzību. ASV esot izvākusi karaspēku tikai no viena atbalsta punkta Grenlandē, bet no citiem to nedomājot izvākt.

Sieviete par rūpniecības ministri iecelta Čechoslovakijā. 50 g. v. Ludmila Jankovcova vispār ir pirmā sieviete, kas Čechoslovakijā pilda ministres amatu. Jankovcova izraudzīta aizgājušā sociāldemokrata Lausmana vietā.

Padomju Savienība 13. decembrī gatavojoties ieiet Irānā, raksta Teherānas laikraksts „Attash". Irānas armijas pārstāvis šo ziņu atsaucis, bet kāda cita oficiāla iestāde apgalvojot, ka ziņas ņemtas no oficiāla slepena dokumenta. Irānas provinces Azerbeidžanas galvaspilsētā Tebrisā piektdien izsludināts aplenkuma stāvoklis.

8 amerikāņu ceļu būves inženieri dodas uz Turciju, lai Turcijas valdībai palīdzētu jaunu autoceļu tīkla izbūvē.

Padomju Savienības vēstnieks Prāgā Valerians Zorins iecelts par ārlietu ministra vietnieku. Padomju Savienības ārlietu ministram tagad pavisam seši vietnieki.

17 nāciju sociālisti 28. novembrī sāka konferenci Antverpenē, kur lems par kopīgas akcijas plāna izstrādāšanu, neatkarīgi no austrumu un rietumu valstu blokiem.

Vācu normālpatērētāja dienas pārtikas deva bijusi viena no pēdējām dāvanām, ko saņēmusi princese Elizabete. Diseldorfas kristīgo jauniešu organizācija, kas dāvanu nosūtījusi, pavadvēstulē paskaidro, ka dāvana nav domāta kā pārmetums, bet kā laimes novēlējums un kā apellācija pie princeses, lai tā saprastu vāciešu postu.

Hamlets un 42 citas angļu lielfilmas gada laikā

Angļu filmu rūpnieks Arturs Renks paredz intensivizēt angļu filmu rūpniecību, nākošo 12 mēnešu laikā sešās studijās izgatavojot 49 normāla garuma filmas 9,25 miljonu mārciņu vērtībā. Līdz ar to patlaban nepilnīgi izmantotās studijas būs noslodzētas pilnībā. Visi šo filmu producenti un direktori ir tikai angļi, tāpat aktieru vidū nav nevienas amerikāņu kino zvaigznes. Bez tam Renks paredz ražot lielāku skaitu īsfilmu un dokumentārfilmu.

Lielo filmu akciju atvieglo apstāklis, ka Renka organizācija pirms dažiem mēnešiem sākusi pati ražot filmu ierīces — uzņemamos un projecējamos aparātus un to piederumus, ekrānus, lēcas un zinātniskus instrumentus. Vismaz 6 no 43 Renka lielfilmām būs krāsfilmas. Aktieru vidū ir arī izcilais Laurenss Olivjē, kā arī Antons Volbruks, kas Vācijā bija pazīstams kā Alfonss Volbriks. Olivjē būs arī filmas „Hamlets" producents un direktors un tēlos galvenās lomas vairākās citās lielfilmās.

†

Dziļās skumjās paziņojam, ka Manheimas slimnīcā, pēc īsām un grūtām ciešanām mirusi mana mīļā sieviņa mūsu sirdsmīļā māmiņa

MARIJA GRAUSA, dzim Buša.

Dzim. 1899. g. 21. jūlijā Rīgā, mirusi 1947. g. 6. nov. Manheimā Apbedīta 8. nov. Manheimas kapos latviešu nodalījumā.

Daudz vēl darba darāmā,
Kad jau jāiet mūža mājās.

Pēc aizgājušās skumst:

vīrs un meitiņa Vācijā, dēli nezināmā svešumā, darba biedres un paziņas Vācijā

†

1947. g. 16. novembrī pēkšņi šķīrās no manis mans mīļais dzīvesbiedrs

inž. **PĒTERIS JANSONS,**

dzimis 1889. g. 4. jūnijā Daugavpilī.

Apbedīts 20. novembrī Obercvērenes kapos pie Kaseles.

Viņu mūžīgā piemiņā paturēs

sieva Astika Jansons, dēls dzimtenē brālis svešumā.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesī par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

K. Dziļejas
Trimdas dziesmu grāmata
TĀLOS CEĻOS
iznākusi.
Pasūtinājumus izpilda ar uzliktu pēcmaksu. Maksā RM 6,—. Atkalpārdevējiem parastais rabats.
V. Bumbērs: (14a) Esslingen a. N., Nellingerstr. 8. (437)

Augustu Rūtiņu no Liepājas (pēd. adr. Graz, Helmteichstr.), meklē māsa **Milda Krüger:** Schwabach, Rennmühlstr. 9. (431)

Tālivaldis Puķītis meklē draugus un paziņas: (17b) Gutach (Schwab.) Gasthaus „Löwen". (434)

LATVJU MEITENES!
Ar Jums vēlas sarakstīties seši jautri zēni: **Agris, Mārtiņš, Māris, Visvaldis, Dzintars un Ziedonis.** Rakstīt: (24)Neustadt/Holst. 118. D. P. A. C. S. U-bootschule, Baracke Süd - 5. (439)

Latvju zēni! Ar Jums vēlas sarakstīties latviešu meitenes **Vija** un **Lija.** Adr.: **K. Aleksandruks,** (14a) Esslingen a. N., Hindenburgstr. 36b. (435)

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, kas š. g. 20. novembrī piedalījās mana mīļā vīra

inž. PĒTERA JANSONA

izvadīšanā uz mūža dusu. Sevišķi sirsnīgs paldies Kaseles Control Centr'a darbiniekiem, J. Avotiņa kungam un Betenhauzenas baltiešu komitejai.

Astika Jansons

Trīs vecmeitas otrā jaunībā vēlas iepazīties ar jaunekļiem vecumā no 18—25 g. Rakstīt **Feliciannai, Eifrozinijai un Klotildei:** Ansbach. PC IRO HQ. (433)

LATVJU MEITENES!
ar Jums vēlas sarakstīties divi dzīves priecīgi jaunekļi. Rakstiet **Alfim** un **Imīm:** (20) Bodenteich **Baltic** Camp „Muna", Block 3- 9. (432)

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuras sanem ATPŪTAI pasūtinātāji.

Vēstule no Latvijas

HERBERTA SILA

lai reiz tiktu galā, jo m
tev jau pavisam apnicis
paskaties, tur tagad st
mīrstība."

Bet Raldas skats ne
rokai, kas rādīja uz mā
sievietes augumu, vēl d
damies runātāja pašā:
Saki atklāti, ka tev paš
nīcis. Tev galvā sēž ja
lis, ar veco pēc iespējas
galā. Nemēģini liegtie
jautu, es to tagad zinu.
kam noticis vienmēr. P
šo brīdi vajadzēja sāk
pirmo reizi te ienākot.
lestība stundas nekad

si, tādēļ nebrīnies, ja
nesagatavota."

„Ralda!"

„Es zinu, Tu turpi
Bet es tevi tur apakšā
dzēju, cik briesmīgi i
sies tava gaume. Tu
mot par bezikru stār
zvirbuļa krūtīm."

„Ralda, es tev aizlie
par manu līgavu. Vi
tev nav — klasiska seja
ir tā, kas tavam tēla
nību," — bet, vēl ne
nožēloja savu pārsteid
dams izteiktā spējo iet

„Viņas galva?" un R
pacēla acis uz sarkanīg
Patiesi — uz viņas pled
vairs nebija viņas seja
kur no tālienes ausīs i
ņa kādreiz teiktie vā
plata zemnieces seja.
šalkt. Šalkdami milz
viņai virsū. Nogāzīs
Tomēr nē. Ralda tik
kļuvusi balta kā audek
kaunība, tāds cinisks
Viņas tēlam drīkstēja
un tās vietā pielikt ci
tīm, kas viņam patik
niem, ko viņš slavēja,
kai viņas galva, viņas
Nē, Alvars neatdāvinā
ņumu kaut kādam
klasisku seju. Viņa n
laus iztirgot savu mie
Un Ralda paceltām d
virsū tēlam.

„Ārprātīgā, ko tu
Mūsu darbu!" un Alv
guva sakert aiz pleca
mežonīgā naidā mēģi
savu atveidu. Abu s
kā asmeņi. Tad viņas
drebēja, it kā sejai b
neredzams viesulis.

Alvars atspieda Ral
viņa vairs nepūlējās
vairāk, sēdēja gandrīz
stīvi skatīdamās sarka
figūrā, it kā būtu ie
visu degam. Savāds s
no tās kā cepļa strāvo
Alvars saīdzis sāka st
nīcu, ne mirkli neizlai
no acīm. Bet Ralda p
kustēties. Cik ilgi v
Un Alvara īgnums sā
niknumā. Viņš runāja
bi, viņš drīzāk kliedza
„Ralda, netaisi scēnas
tevi brīdinu! Tu labi
tas riebjas, ka tas ma
dusmās es par sevi ne
varu padarīt . . ."

„Jā, ko tu man vēl
rīt? Nonemt arī ma
no pleciem un uzlikt
citu?" Tā laikam bija
tagad pateica, bet Al
nīja pat viņas lūpas

Daudz labprātāk vi
mies šai brīdī atminēt

ēstu vienā dienā!"

ŽURNĀLISTI VALKAS NOMETNĒ

valdības novembrī vairāku žurnālu i. Viesi ing Post, e Atlanta kus laik- grupās, darbnī- mītnes, tikas iz- apstrādā- interesi s, iegrie- ības sko- opriecā- obēm un tās biju- ienākša- u žurnā- priekšzī- o apgēr- ti apvai- mācoties s zināša- vairākas to izpel- sījās arī par bēr- un norā- e bērnu em nor- kur paš- izsnie- cāja, cik veramais e, ka tā ameri- ica: „Es irs un ājasmā- sastāvu, redzēm. vēlētos

izceļot, pēdējā paskaidroja, ka viņa vismīļāk brauktu uz dzimteni, bet ne pašreizējos apstākļos. Citā dzīvoklī amerikāņi bija pārsteigti par lielo saspiestību, bet visās telpās, kuras apmeklēja, atzinīgi izteicās par tīrību. Grāmatnīcā viesiem uzdāvināja The New Word, K. Dzilleja Man in Exile un Gaismas pilī izdoto Latvia.

Valkas nometnes latviešu komitejas priekšsēdis mācītājs J. Turka žurnālistus iepazīstināja ar memorandu norakstu, kuru skrīninga jautājumā iesniegs Nirnbergas - Firtas militārā apgabala komandierim ģen. Vatsonam. Viens no amerikāņu žurnālistiem teica: „Jūsu ceļā ir grūts, bet panākumi neizpaliks." Beidzot žurnālisti iegāja nometnes sieviešu komitejas darbnīcā, kur viņiem parādīja arī iemītnieču adīrikāņu bērniem.

„Nometnes vispār mums nepatīk, bet jūsu laudis atstāj labu iespaidu," aizbraucot teica ASV žurnālisti

—ol—

Hamlets un 42 citas angļu lielfilmas gada laikā

Angļu filmu rūpnieks Arturs Renks paredz intensivizēt angļu filmu rūpniecību, nākošo 12 mēnešu laikā sešās studijās izgatavojot 43 normāla garuma filmas 9,25 miljonu mārciņu vērtībā. Līdz ar to patlaban nepilnīgi izmantotās studijas būs noslodzētas pilnībā. Visi šo filmu producenti un direktori ir tikai angļi, tāpat aktieru vidū nav nevienas amerikāņu kino zvaigznes. Bez tam Renks paredz ražot lielāku skaitu īsfilmu un dokumentārfilmu.

Lielo filmu akciju atvieglo apstāklis, ka Renka organizācija pirms dažiem mēnešiem sākusi pati ražot filmu ierīces — uzņemamos un projecējamos aparātus un to piederumus, ekrānus, lēcas un zinātniskus instrumentus. Vismaz 6 no 43 Renka lielfilmām būs krāsfilmas. Aktieru vidū ir arī izcilais Laurenss Olivjē, kā arī Antons Volbruks, kas Vācijā bija pazīstams kā Alfonss Volbriks. Olivjē būs arī filmas „Hamlets" producents un direktors un tēlos galvenās lomas vairākās citās lielfilmās.

†

ojam, ka Manheimas slimnīcā, pēc īsām usi mana mīļā sieviņa mūsu sirdsmīļā

GRAUSA, dzim Buša.

īgā, mirusi 1947. g. 6. nov. Manheimā mas kapos latviešu nodalījumā.

jušās skumst:

virs un meitiņa Vācijā, dēli nezināmā svešumā, darba biedres un paziņas Vācijā

†

pēkšņi šķīrās no manis mans mīļais dzi-

ĒRIS JANSONS,

Daugavpilī.

Obercvērenes kapos pie Kaseles.

eminā paturēs

sieva Astika Jansons, dēls dzimtenē brālis svešumā.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, kas š. g. 20. novembrī piedalījās mana mīļā vīra

inž. PĒTERA JANSONA

izvadīšanā uz mūža dusu. Sevišķi sirsnīgs paldies Kaseles Control Centr'a darbiniekiem, J. Avotiņa kungam un Betenhauzenas baltiešu komitejai.

Astika Jansons

Trīs vecmeitas otrā jaunībā vēlas iepazīties ar jaunekļiem vecumā no 18—25 g. Rakstīt **Feliciannai, Elfrō zinijai un Klotildei:** Ansbach, PC IRO HQ. (439)

LATVJU MEITENES!

ar Jums vēlas sarakstīties divi dzīves priecīgi jaunekļi. Rakstiet **Alfim un Imīm:** (20) Bodenteich Baltic Camp „Muna", Block 3—9. (439)

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuras saņem ATPŪTAI pasūtinātāji.

Teodors Zeltiņš

HERBERTA SILA ZĪMĒJUMI

LATVIJAS ATPŪTAI

Pie augstā un platā darbnīcas loga stāvot, Ralda uztraukta spieda seju klāt, lai no sestā stāva varētu labāk saskatīt, kas notiek uz ielas. Nebija spēgli to visu tur apakšā redzēt un palikt klusai un nekustīgai. Šai brīdī viņa būtu varējusi eksplodēt, gluži kā efires mašīna, kuras deglis nodegis līdz pēdējam. Uguns tam bija pielikta jau sen, apmēram priekš pusdienas, kad Ralda pamanīja, ka Alvars sācis aizrauties ar kādu jaunu pielūdzēju, pret savu tagadējo modeli klūdams arvien vēsāks un neuzmanīgāks.

Tagad viņa skaidri nojauta pienākumu savas mīlestības galu. Jo tas bija redzams pat no šejienes, pat no šīstā stāva, kā, nespēdams tik ātri novērsties, Alvars svešo sievieti ieskauj savā skatā.

Alvaram bija īpaša modeļu iegūšanas metode, ko pavisam īsi varētu nosaukt par jūsmīgu sieviešu iemīlēšanu sevi. Tas galvaspilsētā vairs nebija nekāds noslēpums, ka jaunais uzdāvinātais tēlnieks Alvars Cīlnis iecietis parastos profesionālos modeļus. Nevarēja noliegt, ka tieši šī iemesla dēļ Cīļņa slava steidzās tālu un priekšu viņa vērā liekamajai un ilgām augošajai varēšanai.

Raldas seja pavisām pieplaka rūgtā. Nu Alvars beidzot atvadījās un, vēl atskatīdamies pakaļ aizejošajai, pazuda parādes durvīs. Pēc dažām minūtēm viņa steidzīgie soļi jau skanēja uz darbnīcas grīdas. Pēdējā laikā tēlnieks vispār bija kļuvis ļoti steidzīgs.

Ralda novērsās no loga, atspieda muguru pret palodzi un drebošiem pleciem gaidīja. Uz rūts no viņas dilitās elpas bija palicis dīvains migloņjums, kas kā spokaina maska rēgojās pār mandarīnu krāsas blūzē tērpto plecu un smējās nedzirdamiem smiekliem.

Strauji atgrūdis durvis, Alvars nometa uz krēsla melno platmali. Viņa jauneklīgās acis zem biezajām uzacīm smējās tāpat kā palielā mute, ko iekļāva divas rievu elipses, vidamās uz leju no taisnā deguna: „Tas ir skaisti, mīļā Ralda, tas ir tiešām skaisti, ka tu jau esi te. Arī tēv būs prieks dzirdēt, ka mūsu darbs nu ir pabeigts. Man šī diena ir īsti svētki! — Tu klūsti savāda. Vai esi pārsteigta, ka nav vairs jāpozē? Bet kopš pagājušā seansa esmu daudz piestrādājis pēc atmiņas. Steidzos,

si, tādēļ nebrīnies, ja esmu mazliet nesagatavota."

„Ralda!"

„Es zinu, Tu turpināsi liegties. Bet es tevi tur apakšā redzēju. Redzēju, cik briesmīgi ir sakropļojusies tava gaume. Tu esi sācis jūsmot par bezikru stārķa kājām un zvirbuļa krūtīm."

„Ralda, es tev aizliedzu tā runāt par manu līgavu. Viņai ir tas, kā tev nav — klasiska seja. Viņas galva ir tā, kas tavam tēlam devusi pilnību," — bet, vēl nepabeidzis, jau nožēloja savu pārsteidzību, redzēdams izteiktā spējo ietekmi.

„Viņas galva?" un Ralda kā dzelta pacēla acis uz sarkanīgo veidojumu. Patiesi — uz viņas pleciem un kakla vairs nebija viņas sejas. It kā kaut kur no tālienes ausīs ieskanējās Cīļņa kādreiz teiktie vārdi — tev ir plata zemnieces seja. Tad ausīs sāka šalkt. Šalkdami milzu viļņi gāzās viņai virsū. Nogāzīs un noslīcinās? Tomēr nē. Ralda tikai sagrīļojās, kļuvusi balta kā audekls. Tāda nekaunība, tāds cinisks izaicinājums! Viņas tēlam drīkstēja noņemt galvu un tās vietā pielikt citu! Šim krūtīm, kas viņam patika, šiem gurniem, ko viņš slavēja, piederējās tikai viņas galva, viņas pašas galva. Nē, Alvars neatdāvinās viņas krāšņumu kaut kādam gindenim ar klasisku seju. Viņa nebūs tā, kas ļaus iztirgot savu miesu pa daļām. Un Ralda paceltām dūrēm metās virsū tēlam.

„Ārprātīgā, ko tu gribi darīt? Mūsu darbu!" un Alvars tikko paguva saķert aiz pleca modeli, kas mežonīgā naidā mēģināja sadauzīt savu atveidu. Abu skati krustojās kā asmeņi. Tad viņas skropstas nodrebēja, it kā sejai būtu pārskrējis neredzams viesulis.

Alvars atspieda Raldu krēslā, un viņa vairs nepūlējās pretoties, vēl vairāk, sēdēja gandrīz bez dzīvības, stīvi skatīdamās sarkanīgajā māla figūrā, it kā būtu ieraudzījusi to visu degam. Savāds sauss karstums no tās kā cepļa strāvoja viņai pretī, Alvars saīdzis sāka staigāt pa darbnīcu, ne mirkli neizlaizdams modeli no acīm. Bet Ralda pat nemēģināja kustēties. Cik ilgi viņa tā sēdēs? Un Alvara ģnums sāka pārvērsties niknumā. Viņš runāja skali un skarbi, viņš drīzāk kliedza, nekā runāja: „Ralda, netaisi scēnas! Ralda, es tevi brīdinu! Tu labi zini, ka man tas riebjas, ka tas mani sanikno. Un dusmās es par sevi nevaldu. Tad es varu padarīt . . ."

„Jā, ko tu man vēl varētu padarīt? Noņemt arī man pašai galvu no pleciem un uzlikt tās vietā kādu citu?" Tā laikam bija Ralda, kas to tagad pateica, bet Alvars nepamanīja pat viņas lūpas pakustamies.

Daudz labprātāk viņš būtu apņēmies šai brīdi atminēt akmens sfinga domas, nekā gaidīt, ko izprātos sastingusi sieviete. Viņš labi zināja, cik nepārredzama tādos brīžos Raldas ricība. Turklāt tam visam par postu bija jānotiek tieši šodien, kad viņš pēc pāris stundām gaidīja pie sevis draugus un līgavu!

„Ralda, mēģini mani saprast. Ne brīdi es neesmu kalpojis un padevies tikai savām kaislībām vien. Par sevi pašu allaž augstāk esmu turējis savu darbu. Un es domāju, ka arī tu tam kalpo, zīmēdamās tāpat kā es, lai mēs radītu kaut ko par sevi pilnīgāku. Tādu daiļuma sintēzi ar tavu palīdzību es šķitos iemūžinājis savā pēdējā darbā. Bet tu par to nemaz negribi priecāties kopā ar mani, tu pat mēģināji to satriekt drupās, pilnīgi aizmirsdama, ka kalpošana mākslai ir atteikšanās no sevis. Ja to esmu spējis es, arī tev tas ir jāvar."

„Atsakies no savas galvas, un tu kalposi mākslai," Ralda tikko dzirdami pret zobiem atsita vārdus, un viņas skatā atkal ievizējās nažu asmeņi, asi pārslīdēdami pār figūras sarkano māla kaklu.

Alvars nedomādams uzķēra Raldas piezīmi: „Jā, mākslai jākalpo ar sirdi. Tikai ar sirdi. Viss cēlais un lielais dzimst un veidojas no sirds. No tās ir veidojies arī šis tēls, mans meistardarbs, ko es pēcpusdien gribu rādīt dažiem saviem draugiem."

Viss Raldas ķermenis strauji pasitās pret Alvaru, un spriegi savilktajā sejā vēl platāki izēnojās viņas austrumnieciskie vaigu kauli. Šodien pēcpusdienā . . . Tātad tas notiks šodien. Un tur noteikti piedalīsies arī tā — viņa līgava. Ralda pazina Alvara paradumu — pēc katra pabeigta darba sasaukt draugus un noklausīties viņu spriedumos. Tās bija jautras un strīdu pilnas pēcpusdienas. Pati bija tādās kādreiz piedalījusies. Viņas tēls būs novietots tur stūrī, aiz aizkara. Un kad visi būs sanākuši, Alvars aizkaru paraus sānus. Skatītāji pārsteigti ieraudzīs viņas figūru mālā ar . . . ar . . . Nē, nē, par to izkaltušās plekstes galvu viņi nepriecāsies, tas nedrīkst notikt, kaut vai viņai tad būtu jānogalina pats Alvars. Un Raldas domas atkal sāka griezt karsts viesulis. Mirkli apsvēra un pārlika dažādas iespējas. Izšķīrās un palika pie vienas, šķietami visietekmīgākās. Tas Alvaram būs neiedomāts pārsteigums, bet vēl briesmīgāk kers viņa tā dēvēto līgavu. Šī sabruks, sabruks grabēdama pār savu gindeni. Un tas viss varētu izdoties bez vismazākā šķēršļa, ja vien Alvars, kā parasti, atstātu darbnīcas nenoslēgtas, jo tē pažobelē neviens nekad nelemaldījās un tevat blakus bija paša dzīvoklis. Jāpapūlas izturēties tā, lai novērstu katras aizdomas. Un Ralda sanēmās: „Tu gaidi viesus? Tad palīdzēšu tev sakārtot darbnīcu. Nebūs labi atstāt visu tādā nekārtībā."

Alvaru satrieca un apstādināja ne tik daudz pēkšņais Raldas rāmums, kā iedoma, kas aiz tā varētu slēpties. Nu viņa noteikti bija izlēmusi palikt un sagaidīt draugus. Kāda velna pēc tik neapdomīgi vajadzēja izrunāties! To ne par kādu cenu nedrīkstēja pieļaut. Ralda Irmelīnai noteikti izskrāpēs acis. Izdarīt kaut ko tādu viņa neapšaubāmi bija spējīga. Alvars izmisis meklēja vārdus: „Saproti, neņem ļaunā, bet es domāju, man liekas, ka tev būs nērti. Tur vajaga sevišķu īpašību, lai būtu klāt, kad sprież par tavas figūras formu veidojumiem vai defektiem. Man šķiet, tu justos, it kā bara priekšā izģērbta. Es tādēļ . . ."

„Saprotu, tu man neieteiktu šoreiz piedalīties. Varbūt tev taisnība. Iespējams, ka es nespētu tā uzvesties, kā man pašai tai brīdī tiktos," Ralda rosīga slīdēja pa darbnīcu, slaucīdama putekļus.

Alvaram krūtis iekustējās prieks, tā kā viņš tikko novaldīja smieklus. Ralda tomēr ir lieliska, kaut arī dažreiz neaplēšama. Un to viņš tūliņ arī pateica: „Tu tiešām esi vērta, lai manā darbā dzīvotu mūžīgi."

„Laikam gan māls ir vērtīgāks par miesu un asinīm." Ralda neatskatīdamās pārmeta vārdus pār plecu.

„Kā kuŗa radītāja rokās. Viss atkarājas no tur iepūstās dvašas, no gara. Gars vienlīdz labi spēj tverties katrā vielā. Un mālā dažreiz ir vairāk dvēseles nekā miesā un asinīs." No piepūles piesārtis, Alvars pacēla un nesa smago skulptūru, rūpīgi novietodams uz postamenta aiz aizkara.

„Jā, tur tev varbūt taisnība, ka mālā dažreiz ir vairāk dvēseles nekā miesā un asinīs." Un, nometusi putekļu lupatu, Ralda vēl pārlaida skatu pār darbnīcu, tad paskatījās rokas pulkstenī: „Mūsu parastais seansa laiks nu ir cauri. Es steidzos. Mani gaida, norunāts."

Viņa atvadoties smaidīja tikpat laipna kā allaž. Alvara sirds kļuva pavisam mierīga. Lieliska sieviete! Tiešām, kaut ko tādu nebija cerējis sagaidīt. Bet, šādi domādams, viņš neredzēja, ka tūliņ, tikko no darbnīcas izgājusi, viņa pārvērtās. Drudžainu domu trenkts, pār bālgano seju atkal pārskrēja viesulis, sajaukdams tur mānekļīgam mieram rūpīgi izkārtotos un ar lielu gribas spēku visu laiku noturētos vaibstus.

Ralda, kā varēja domāt un arī domāja Alvars, nekāpa vis pa kāpnēm lejā, bet pazuda bēniņu telpas pustumsā, aizslēpdamās aiz platajiem balstiem. Tur viņa nogaidīja, kamēr tēlnieks iznāk no darbnīcas un ieiet savā dzīvoklī, tad, labu brīdi vēl pakavējusies, uzmanīga kā kaķe līda atkal atpakaļ.

Gandrīz nedzirdami aizvērusi aiz sevis darbnīcas durvis, Ralda atsplēdās ar muguru pret sienu. Piesmakušais gaiss vai pašas satrauktās asinis viņu savādi reibināja. Bet nebija daudz laika. Pēc apmēram stundas Alvars gaidīja cieminus. Un starp tiem būs arī . . . Šis sievietes iedomāšanās vien atdzīva Raldai atkal spēkus. Nejuzdama savu solu, viņa aizskrēja aiz rūpīgi aizvilktā aizkara.

Lūk, te jau vēsā cienīgumā stāvēja šī daiļuma sinteze. Dvēsele mālā. — Bet kuŗas dvēsele? Viņas vai tās otras? Un Raldas acis sastapās ar augstprātīgi ironisku smaidu uz svešajām lūpām. Naids sadrebināja ķermeni. Smaidi, smaidi vien vēl brīdi, klasiskā galva! Mani pleci un mans kakls ar ko tu nelietīgi lepojies, tevi drīz vairs neturēs.

Ralda sameklēja malkas pagali, pakāpās uz krēsla un mežonīgā priekā sāka dauzīt skulptūras galvu. Katra svītra un dobe, kas pāršķēla un pārveidoja sarkanīgos māla vaibstus, lika viņas naida kaislībai pieņemties arvien lielākā negantībā. Vienas acs un vaiga vairs nebija. Tikai sarkana izplosīta bedre. Ar šķēlumu šķērsām pār muti smaids bija pārvērsts par briesmīgu sāpju kliedzienu. Ralda aizkususi esla, un sitiens pēc sitiena mikli plakšēja uz māla: „Saņem, saņem nu vēl, lai tad visi priecājas par tavu klasiku!"

Spēcīgi atvēzējusies, Ralda trieca malkas šķilu tēlam tieši pierē un tikko pati nenokrita. Skulptūra sagrīļojās un ar dobju troksni novēlās uz grīdas, visa kropļīgi pārveidodamās. Arī no palas kā bez dzīvības gar sāniem nolaistās rokas izkrita malkas pagale. Ralda sastinga un stāvēja kā pārakmenojusies. Aussīs sāpēja pēkšņais dziļais klusums, un acīs dūrās tēla dīvaini saskobītās formas. Sevi tanīs viņa vairs nepazina. Un tikai tagad, kā no milzīgiem saliekamiem burtiem kaut kur pār galvu lēni sāka veidoties smags jautājums: Ko tu esi padarījusi? Tu esi pacēlusi roku pret mākslu, tu esi nolaupījusi pati sev nemirstību.

Un, it kā smagais jautājums ar milzīgajiem burtiem neizturami gultos uz galvas kausa, viņa nokāpa no krēsla un noslīdēja ceļos pie sava sabeigtā attēla, glāstot laizdama plaukstas pār vēso mālu. Visa nedzīvā ķermeņa tapšana posmu pa posmam slīdēja gar acīm. Tur pats iesākums ar dzelzs stieņa un stiepuļu ērmīgo skeletu. Viņa bija smējusies, to redzot, nespēdama ticēt, ka uz tā varētu uzbūvēt kaut ko skaistu. Tad kā dīvains kalns uz skeleta sāka augt māls, pieņemdams arvien noteiktākas formas. Raldas acīs sāka viesties vērmelīgs valgums. Nu vairs nebija nekā. Ne mākslas, ne mīlestības, nekā no tā, kam viņa ar aizrautību visa bija piederējusi šai telpā.

Gaiteni ieskanējās soļi un balsis, starp biezajām vīriešu arī kāda zvārgulīga sievietes.

Kā sadzelta Ralda pietrūkās stāvus. Tur smējās tā, kas viņai izpostījusi visu. Bet lai, zobu pret zobu, arī viņai nekas nepaliks pāri, tikai kauns. Jā, tā būs pareizi, tā jādara. Pēkšņa iedoma kā karsts vilnis apšļāca viņu no galvas līdz kājām. Bet ātri, pavisam ātri, nemaz vairs nav laika! Un Raldas Cīļņa darbnīcā nekad nebija izģērbusies tik uztraukta. Veļu no miesas raujot, pirksti drebēja, un atkaļināto ādu durstīja aukstas smalkas adatas.

Līdz galam vaļā atvāzās durvis, un ievēlās skaļu balsu mutulis. Viesiem pa priekšu nāca pats Alvars ar Irmelīnu pie vienas rokas un viņa pudelēm otrā. Telpas vidū nostājies un draugus ap sevi sapulcinājis, viņš satraukts steidzīgi apkluināja citus: „Esiet rāmi un pilni uzmanības. Ļoti iespējams, ka tas jums un visai mūsu mākslas pasaulei būs lielākais pārsteigums, ko esmu sagādājis un diez' vai kādreiz vēl sagādāšu. Protams, vislielākais prieks man, mīļā Irmelīna, būs vērot, cik skaistu pārsteigumu mans darbs sagādājis tev."

Alvars piegāja pie aizkara, lai ar platu vērienu atrautu to vaļā: „Tad nu skatieties un nebrīnieties pārlieku. Esmu gribējis būt tikai centīgs strādnieks tā Kunga vīna kalnā, darbodamies gar to, ko jūs tur redzēsit, ar sviedriem vaigā gan augas dienas, gan naktis."

Nožvarkstēja stieple, aiz kuŗa slēpās tēlnieka Cīļņa ar lielu pašapziņu pieteiktais pārsteigums.

Brīdi istabā gaiss sastinga klusumā. Tad, kā pērkons pēc zibeņa spēriena, gandrīz vienlaicīgi iedārdējās smiekli, un kāda sulīga alus mīlotāja balss sauca: „Bravo, Alvar! Tas tavs labākais joks. Tu tiešām esi radījis kā pats Jupiters!"

Pēkšņi smieklus pārgrieza skaudra sievietes kliedziens, un no darbnīcas, seju aizsegusi, izskrēja Alvara līgava.

Pašam Alvaram no rokas bija izslīdējušas un pie kājām saplīsušas viņa pudeles, tādēļ likās, ka viņš ar smagu ievainojumu stāvētu asiņu peļķē, jo arī seja viņam bija kā ievainotam, pelēciga un stīvi pagriezta pret postamentu, uz kuŗa, ne par spridi nepakustēdamās, stāvēja Ralda — tieši tai pozē, kādā viņš to bija veidojis.

Skrējiens naktī

Raudzīdamies uz visām pusēm, viņš turpināja skriet, cik spēka, līdz apmetās ap stūri. Un brīdi apstājies, viņš skrēja tālāk virzienā uz ārpilsētu. Atkal viņš apstājās, lai orientētos. Viņa kustības un skatiens pauda nepārprotamas bailes un steigu. Bija iestājusies nakts un kokl meta baigas un draudīgas ēnas.

„Man jānokļūst tur, iekāms kāds to uziet," viņš domāja. Atkal viņš paraudzījās atpakaļ: viņam likās, it kā no lielās melnās klints atdalītos tumšs stāvs. Kas tas varēja būt? Kāds viņam sekoja! Viņa sirds pukstēja arvien straujāk. Viņa ķermenis drebēja. Viņš vēlējās, kaut nebūtu to apraclš vietā, kur katrs to nejauši varēja atklāt.

Jā, viņš tagad ies pavisam lēnām, lai nevienam nevarētu rasties pret viņu nekādas aizdomas. Sādās lietās vajadzēja rīkoties ar gudrību un apdomu! Viņš devās tālāk, līdz nonāca pie krūmiem pieaugušas mežmalas. Vēl pametis pēdējo reizi skatienu atpakaļ, viņš devās biezoknī.

Ak, tagad visa šī nelāgā lieta beigsies! Jā, šeit, pie lielā, sūnām noaugušā koka bija īstā vieta. Drudžaini viņš sāka rakt, līdz beidzot atdūrās uz to. Tad, atvieglot ieriebdamies, viņš paķēra kaulu un, asti vēcinādams, devās ar to prom.

C. J. Herisons

Definīcija;

Rakstāmgalds: Liels papīrkurvis ar rokturiem.

Zelts: Metalls, ko izrok no pazemes, lai valstu valdības un zobu tehniķi to atkal novietotu tur atpakaļ.

Saimniecības uzplaukums: Laiks, kad cilvēki pērk lietas, kuŗas tiem nevajaga, par cenām, kuŗas tie nevar atļauties.

Labas manieres: Troksnis, ko jūs netaisat, strēbdams viru.

Budžets: Metode, kā sagādāt sev rūpes nevien pēc naudas izdošanas, bet arī jau pirms tam.

Komūnists: Cilvēks, kas nošķaudas ik reizes, kad Staļins Maskavā iešņaucas tabaku.

Makšķernieki: Bars vecu meļu vecās drēbēs.

STEFANS CVEIGS

CĪŅA PAR DIENVIDPOLU

ANSA BĒRZIŅA ZIMĒJUMS

CEĻĀ UZ POLU

Jūdzi no mājas, uz novērošanas pakalna, pastāvīgi mainās sardze. Tur vientuļš uz stāva paugura uzstādīts aparāts, līdzīgi lielgabalam pret neredzamu ienaidnieku: aparāts, kam jāizmēro tuvojošās saules pirmās slīpuma pazīmes. Dienām ilgi viņi gaida uz tās parādīšanos. Tās refleksi jau izbur liesmojošus krāsu brīnumus pie rīta debesīm, bet apaļā ripa tomēr nepaceļas līdz apvārsnim. Bet jau šīs debesis, pilnas saules tuvuma maģiskās gaismas, šī atblāzmas atblāzma dod sparu nepacietīgajiem. Beidzot atskan telefona zvans no paugura: parādījusies saule, pirmo reizi pēc mēnešiem tā uz vienu stundu pacēlusi galvu ziemas naktī. Pavisam vāja ir tās gaisma, pavisam bāla, tikko spēdama atdzīvināt ledaino gaisu, tikko tās gaismas viņi spēj iekrāsināt aparātā dzīvākas svārstības, bet jau tās parādīšanās vien izraisa laimes sajūtu. Ekspedīcija drudžaini gatavojas, lai pilnībā izmantotu šo gaismas sprīdi, kas nozīmē reizē pavasari, vasaru un rudeni, bet kas mūsu remdenajai dzīves uztverei nozīmētu tikai bargu ziemu. Uz priekšu drāžas autokamanas. Aiz tām kamanās ar Sibīrijas ponijiem un suņiem. Ceļš rūpīgi iedalīts posmos, ik divu ceļojuma dienu attālumā iekārto noliktavu, lai atceļam nodrošinātu jaunu apģērbu, pārtiku un pašu svarīgāko — petroleju, kondensētu siltumu bezgalīgajā salā. Kopīgi viss pulks dodas ceļā, lai pa atsevišķām grupām pakāpeniski atgrieztos un pēdējai mazajai grupai, izmeklētajiem pola iekarotājiem, atstātu iespējami vairāk mantu, svaigākos vilcējus dzīvniekus un labākās kamanas.

Plāns izstrādāts meistariski, pat katra atsevišķa neveiksme paredzēta. Un tās arī neizpaliek. Pēc divu dienu cela motorkamanas paliek gulam kā nederīgs balasts. Arī poniji ceļu neiztur tik labi, kā bija cerēts, bet organiskais šoreiz triumfē pār tehniskajiem līdzekļiem, jo salīmušie dzīvnieki, kas ceļā jānošauj, sagādā gaidītu karstu un spēcīgu barību suņiem un stiprina viņu enerģiju.

1911. gada 1. novembrī ekspedīcija dodas ceļā atsevišķās grupās. Uzņēmumos redzams, kā šī divainā karavāna, sākumā trīsdesmit, tad divdesmit, tad desmit un beidzot tikai vairs pieci cilvēki, dodas uz priekšu cauri nedzīvās pirmpasaules baltajam tuksnesim. Priekšā allaž virs, ievīstījies kažokos un lakatos, mežonīgi barbariska būtne, kuŗai tikai bārda un acis redzamas ārpus ietērpa. Kažokotā ģoka tura ponija iemauktus, kuŗš velk smagi piekrautas kamanas, uń aiz viņa atkal cits, tāda pat apģērbā un stājā, un aiz tā atkal cits, divdesmit melnu punktu kustīgā virknē bezgalīgā žilbinošā baltuma vidū. Naktīs viņi ierokas teltīs, vēja virzienā ierok sniega valņus, lai aizsargātu ponijus, un no rīta atkal sākas gājiens, vienmuļīgs un akumīgs, cauri ledainajam gaisam, kas kopš gadu tūkstošiem pirmo reizi dzer cilvēku elpu.

Bet rūpes vairojas. Laiks kļūst nemīlīgs, četrdesmit kilometru vietā viņi dažreiz spēj veikt tikai trīsdesmit, un ik diena viņiem kļūst par lielu dārgumu, kopš viņi zina, ka neredzams šķinī vientulībā kāds cits no citas puses dodas uz to pašu mērķi. Ik sīkums te nobriest par briesmām. Kāds suns aizbēdzis, kāds ponijs negrib ēst, — viss tas rada bažas, jo šeit tuksnesī vērtības tik ārkārtīgi pārmainās. Šeit katrs dzīves priekšmets tūkstoškārt pieaug vērtībā, kļūst pat neaizstājams. No viena ponija četriem pakaviem varbūt atkarājas nemirstība, apmākusies debess ar vētru var aizkavēt veikumu mūžībai. Sāk pasliktināties arī viņu veselības stāvoklis, daži no sniega kļuvuši akli, citiem nosaluši locekļi, poniji pagurst arvien vairāk, jo tiem jāsamazina barības deva, un beidzot, ļoti pirms Berdmora glečera, tie sabrūk. Jāpilda skumīgais pienākums, jānonāvē dūšīgie dzīvnieki, kas šeit divu gadu vientulības kopībā kļuvuši par draugiem, kurus katrs pazīst pēc vārda un simtkārt apveltī ar maigumu. Par „lopkautuves nometni" viņi nosauc šo bēdīgo vietu. Šai asiņainajā vietā viena ekspedīcijas daļa atdalās un griežas atpakaļ, pārējie gatavojas pēdējai piepūlei, baigajam ceļam pāri glečerim, bīstamajam ledus valnim, kas apjož polu un ko spēj salauzt vienīgi dedzīgas cilvēka gribas svelme.

Arvien pieticīgāki kļūst gājiena rezultāti, jo sniegs kļūst garozains un graudains, kamanas vairs nav jāvelk, bet jāstiepj. Cietais ledus griež slieces, kājas noberztas jēlas, solojot pa valīgajām ledus smiltīm. Bet viņi nepadodas. 30. decembrī sasniegts 87. platuma grāds, Šeltona ekspedīcijas tālākais punkts. Šeit jāgriežas atpakaļ pēdējai grupai: tikai pieci izredzētie drīkst doties tālāk uz polu. Skots izrauga šos laudis. Viņi neiedrošinājas pretoties, bet sirds tiem kļūst smaga, kad tik tuvu polam jāgriežas atpakaļ, atstājot biedriem slavu — pirmajiem sasniegt polu. Bet kauliņi ir mesti. Vēl reizi viņi spiež viens otram roku, vīriškīgi pūlēdamies apslēpt aizkustinājumu, tad grupa sadalās. Divas niecīgas karavānas dodas ceļā, viena uz dienvidiem, pret nezināmo, otrā atpakaļ uz ziemeļiem. Vienmēr no jauna vīri no vienas un otras puses griež skatus atpakaļ, lai vēl līdz pēdējam sajustu draudzīgu dzīvu būtņu tuvumu. Drīz skatienam pazūd pēdējais stāvs. Vientuļi viņi dodas tālāk, pret nezināmo, pieci veikumam izredzētie: Skots, Boverss, Otss, Vilsons un Ivens.

DIENVIDPOLS

Nemierīgākas kļūst piezīmes šinīs pēdējās dienās un pola tuvumā sāk trīcēt kā kompasa zilā adata. „Cik bezgala gausi paiet laiks, līdz ēnas aprāpo mums apkārt, no labās puses uz priekšu un tad no priekšas atkal paslīd uz kreiso pusi!" Bet pa starpai arvien spožāk uzliesmo cerības. Arvien dedzīgāk Skots atzīmē veiktos attālumus: „Vēl tikai 150 kilometru līdz polam, ja tas tā ies tālāk, mēs to neizturēsim," viņš ziņo pagurumā. Un divas dienas vēlāk: „Vēl 137 kilometri līdz polam, bet tie mums būs bezgala smagi." Bet tad pēkšņi jauna uzvaras ieskaņa: „Vēl tikai 94 kilometrus no pola(Ja mēs nenoklūsim tur, tad būsim tomēr bijuši velnišķi tuvu!" 14. janvārī cerības kļūst par drošu pārliecību: „Vēl tikai 70 kilometru, mērķis ir mūsu priekšā!" Un nākošajā dienā piezīmēs jau uzliesmo gaiša sajūsma, prieks: „Vēl tikai nieka 50 kilometru, mums jātiek galā, lai tas maksātu, ko maksādams!" No spārnotajām rindām līdz pat sirdij jūtams, cik stipri cerības savilkušas viņu dzīslas, kā visi nervi trīc aiz gaidām un nepacietības. Mērķis ir tuvu; jau rokas stiepjas pēc zemes pēdējā noslēpuma. Vēl tikai mazs rāviens, un mērķis būs sasniegts.

SEŠPADSMITAIS JANVĀRIS

„Pacilāts garastāvoklis," vēsta dienasgrāmata. No rīta viņi agrāk nekā parasts devušies ceļā, nepacietība tos izrāvusi no gulammaisiem, lai tie ātrāk spētu skatīt baigi skaisto noslēpumu. 14 kilometrus pieci neatlaidīgie veic līdz pēcpusdienai, priecīgi viņi soļo pa vientuļo bezdvēseles tuksnesi: tagad mērķis nekur vairs nevar zust, izšķirīgais veikums cilvēcei gandrīz jau paveikts. Pēkšņi viens no biedriem, Boverss, kļūst nemierīgs. Viņa acs iekožas kādā sīkā melnā punktā milzīgā sniega lauka vidū. Viņš neiedrošinās izteikt savas aizdomas, bet visiem sirdī trīs tā pati briesmīgā doma, ka cilvēka roka šeit varētu būt atstājusi ceļa zīmi. Mākslīgi viņi mēģina sevi mierināt. Gluži kā Robinsons svešas pēdas salā veltīgi mēģināja sev iestāstīt par savējām, viņi pūlas domāt, ka tai jābūt ledus spraugai vai kādam atspīdumam. Sasprindzinātiem, raustīgiem nerviem viņi soļo tuvāk, vēl arvien mēģinādami cits citu piemānīt, kaut arī visi jau zina patiesību: ka norvēģi, ka Amundsens viņiem aizsteidzies priekšā.

Drīz pēdējās šaubas salūzt pret kailo faktu — melnu karogu, kas pie kamanu ilkšs uzsliets augstu gaisā virs svešas, pamestas nometnes paliekām — slieču pēdām un daudzu suņu ķepu nospiedumiem: šeit bijis apmeties Amundsens. Noticis ārkārtīgais, neaptveramais: kopš gadu tūkstošiem bez dzīvības bijušais, kopš gadu tūkstošiem un varbūt jau no pirmatnības nevīena skata neskartais zemes pols vienā sīkā laika molekulā, piecpadsmit dienu laikā, atklāts divas reizes. Un viņi ir tie otrie — pēc miljoniem mēnešu tikai vienu vienīgu mēnesi par vēlu, — otrie cilvēcē, kuŗai pirmais ir viss un otrais nav nekas. Tātad velta visa piepūle, smiekligas ciešanas, neprātīgas nedēļu, mēnešu, gadu cerības. „Visas grūtības, visas pūles, visas mokas — par ko?" raksta Skots savā dienasgrāmatā. „Par neko citu, ka tikai sapņiem, kas tagad beigušies." Asaras viņiem saplūst acīs, un ar visu pārgurumu viņi naktī nespēj gulēt. Īgni, bezcerīgi kā notiesātie, viņi sāk pēdējo gājienu uz polu, ko domāja iekarot ar gavilēm. Neviens nemēģina mierināt pārējos, bez vārda viņi velkas uz priekšu. 18. janvārī kapteinis Skots ar saviem četriem biedriem sasniedz polu. Viņa sasnieguma pirmrelzība viņam vairs neapžilbina skatu, un viņš trulām acīm redz tikai ainavas skumību. „Nekas te nav redzams, nekas tāds, kas atšķirtos no pēdējo dienu baigās vienmuļības" — tas ir viss apraksts, ko Roberts F. Skots veltī dienvidpolam. Vienīgā dīvainība, ko viņi tur atrod, nav dabas veidota, bet naidīgas cilvēka rokas darināta: Amundsena telts ar norvēģu karogu, kas bezkaunīgi un uzvaras priekā plīvo virs iekarotā cilvēces valņa. Konkvistadora vēstule šeit gaida to nepazīstamo otro, kas pēc viņa ierastos šai vietā, un lūdz šo rakstu nodot Norvēģijas karalim Hakonam. Skots uzņemas uzticīgi izpildīt šo vissīkstāko pienākumu: būt pasaules priekšā par liecinieku svešam veikumam, pēc kuŗa pats dedzīgi centies kā pēc savējā. Bēdīgi viņi uzsprauž angļu karogu, „par vēlu ieradušos Jūnjen Džeku", blakus Amundsena uzvaras zīmei. Tad viņi pamet „neuzticīgo savas godkāres vietu", auksts vējš viņiem auro pakaļ. Ar pravietiskām aizdomām Skots ieraksta dienasgrāmatā: „Mani baida atceļā."

SABRUKUMS

Ceļā atpakaļ desmitkārt pavairo briesmas. Ceļā uz polu virzienu rādīja kompass. Tagad viņiem jāuzmanās nenozaudēt pašiem savas pēdas, nedējām ilgi ne reizi nenoklīst no šīm pēdām, lai nepazaudētu ceļu uz savām noliktavām, kur atrodas viņu pārtika, viņu apģērbs un pāris galonās petrolejas uzkrātais siltums. Nemiers tādēļ viņus moka pie ikkatra soļa, kad sniegputenis aizlīdz skatienu, jo katra nomaldīšanās tieši drošā nāvē. Viņu kermeņi arī vairs nav agrākā svaiguma spara kā šurpceļā, kad tie vēl spējuši piekurināti ar savas antarktiskās dzimtenes siltā mājokļa un barības barības ķīmiskajām enerģijām.

Un bez tam: gribas tēraudcietā spere viņu krūtīs ir atslābusi. Tā ceļā pārlaicīgā cerība, kļūst par selas cilvēces zinātkāres un ilgu miesojumu, varonīgi savilka enerģijas krājumus, nemirstīgu kumu apziņa viņiem deva pārcilvēku spēku. Tagad viņi necīnās ne ko citu, kā vienīgi savu kailo par savu miesisko, mirstīgo tenci, par atgriešanos bez slavas ras viņu dziļākā apziņa drīzāk dās, nekā ilgojas.

(Turpmāk beigas)

Šis un tas par šo un to

JAUNU DEGUNU par 300 dolāriem tagad var iegūt Amerikā, uzturoties klīnikā tikai 3 dienas. Skaistuma chirurgs Dr. Bidls raksta, ka šīs nozares pacientu skaits pēdējā laikā ļoti pieaudzis. Pacienti liek pārveidot degunus, ausis, izoperēt grumbas. No pacientiem 65 proc. ir vīrieši. Galvenie iemesli, kādēļ laudis liek sev izdarīt skaistuma operācijas, ir: iedomība, mīlestība un profesionāla godkārība. Saskaņā ar amerikāņu likumiem, jauniešiem zem 18 gadiem skaistuma operācijas aizliegtas. Lielākā daļa operāciju notiek vasarā, lai varētu neuzkrītoši uz ilgāku laiku pazust „atvaļinājumā".

500 MARKU Berlīnes melnajā tirgū maksā abitūrija apliecība, bet par 3000 markām var nopirkt pilnīgu valsts eksāmenu medicīnā vai filozofijā. Šo „vērtspapīru" birža atrodas mazajos lokālos Berlīnes austrumos un ziemeļos, un tur iespējams iegādāties arī doktora grādus, starptautu pases, uzturēšanās un citas atļaujas. Kāds zinātājs aprēķinājis, ka gatavības apl valsts eksāmenu medicīnā, starp pasi un iecelošanas atļauju burgā var dabūt kopā par 8000 kām. Ar vēl cita veida „vērts riem" tirgojies Hamburgas tie sekretārs Blume ar savu br Vīchertu, nopelnīdami 176.500 ku par pārdotām tiesu aktīm. sūdzēti melnā tirgus spekulant citi blēži maksājuši par savu dzīvi aktīm līdz 25.000 marku. gadījumā kā abus „firmas šefu arī 29 viņu palīgus un „klientu

TEORIJA UN PRAKSE ir dažādas lietas. Kāds Stokho cietuma direktors gribēja pie ka alkohols kaitē veselībai, un koja dzērāju un pretalkoholiku bola sacīksti. Uzvarēja dzērāji ters Ričards, Darhemā, Anglijā rakstīja raidlugu BBC vajadzī „Noziegums neatmaksājas". Au par veikala uzlaušanu sodīja gadiem cietumā. Besija P. Vik kundze, Broktonā, Masačusetas tā, sarakstīja grāmatu: „Esi le ka tu esi sieviete!" Viņu iebāza tumā par to, ka viņa bija savam viešu klubam nozagusi 30.000 ru. Dorotija Houdela kundze Andželosā bija kļuvusi pazīstam bērnu grāmatu autore. Arī viņai jadzēja uz trim mēnešiem dotie tumā, jo viņa bija noziedzīgā atstājusi novārtā savus bērnus.

KAUT KAS GLUŽI NEDZIRD atgadījās ar amerikāņu ka Džordžu Geografosu, Belvoiras tā, Virdžīnijā. Viņš kādu mēnes gas izmaksas dienā paziņoja: šoreiz es nekā neņemšu. Pēc četras nedēļas esmu tikai slinko

TRĪS MILZU KATLUS ar sim litru jasmīna smaržas ekstrakt miljonu marku vērtībā nakti n montēja un nozaga „Laborma" rikās Nicā.

LABĀK MEDNIS ROKĀ, nek zīle kokā, — domāja kāds zaglis stokā un, kad viņam vienā dzīv iegūtā summa likās par maz piespieda cietušo rīta svārkos doti pie kaimiņa un no tā aizņemties 2500 marku.

„Appreciez un izceļo!"

BAVĀRIJAS KARTUPEĻI UN BAVĀRIEŠU MINISTRU GODS — EILĪNA UN EMMIJA — MĪLAS ČUKSTI SKAŅU PLATĒS

Pasaulē pašreiz diezgan daudz runā par karīem. Par pagājušu karu atskaņām un aizkulisēm. Par tagadnes nervu karīem, par īstiem karīem, kur smird pulveris (arī tādi vēl joprojām ir), par „auksto karu". Un — par iespējamiem jauniem „atombioloģiskiem" karīem.

Viens „aukstais karš" nupat laimīgi nobeidzies Vācijas „Bizonijā". Tas bija tā sauktais „kartupeļu karš" starp Bavāriju un apvienotās angļu-amerikāņu joslas pārtikas pārvaldi. Bavāriešiem ir kartupeļi, bet viņi, kā zināms, ne labprāt dod citiem kaut ko no tā, kas viņiem ir. Stīvēšanās bija liela. Beidzot, pēc pēdējās sparīgās vārdu divkaujas starp Bavārijas ministru prezidentu Ehardu un divjoslu pārtikas pārvaldes direktoru Šlangi-Šēningenu, laimīgi vienojās, ka pēc Bavārijas pilnīgas apgādāšanas ar kartupeļiem atlikumu izvedīs uz citām vācu zemēm. „Kartupeļu karš" beidzās ar gluži draudzīgām pusdienām Minchenes pazīstamajā viesnīcā Bayrischer Hof.

Tā bija cīņa kartupeļu dēļ un nobeidzās pie pusdienu galda. Bet dienu vēlāk turpat Minchenē tiesā nobeidzās kāda cita cīņa — cīņa par godu. Satīriskā žurnāla „Der Simpl" izdevējam Freitagam un šefredaktoram Šrimpfam piesprieda katram 3000 marku naudas soda par apvainošanu un nešlavas celšanu agrākajam Bavārijas ministru prezidenta vietniekam un tieslietu ministram Hēgneram un izglītības ministram Hundhammeram. Apsūdzēto aizstāvis gan uzsvēra, ka satira demokratiskā valstī nevis apkarojama, bet drīzāk veicināma. Prokurors tomēr sevišķi uzsvēra, ka rakstā esot aizskārts nevis kaut kuŗa mirstīgā, bet divu Bavārijas ministru gods, kas pelnot sevišķu aizsardzību.

Pirmā preses prāva Bavārijā pēc jaunā preses likuma spēkā stāšanās bija pievilkusi daudz publikas un preses cilvēku. Nedēļas apskata kino operātors grieza savu kameru, mirdzēja Jupitera spuldžu gaisma, knakšķēja fotoaparāti. Publikā bija puse juridiskās fakultātes. Ziņkārīgie arī nepievīlās. Starpbrīdī varēja vērot, kā abas naidīgās puses draudzīgi sapīpoja, žurnālistu un ziņkārīgo ielenktas. Bet tad kāds aizdūra augoni: pieminēja Hēgnera pensijas lietas. Hēgners eksplodēja. Eksplodēja arī apkārtējie, pārmetot Hēgneram savtību augstas pensijas pieškiršanā sev. „Un jūs gribat būt sociālists?!" „Būtu labāk palikuši kur bijāt — Šveicē!" Tādi saucieni bija jādzird. Beidzot kāds bēglis visam uzlika kroni: uzsēdās uz galda un piebāza ministra kungam pie deguna savas caurās zeķes . . „Wachtmeistaram" tikai pēc laba brīža izdevās atjaunot kārtību.

Neitrālu novērotāju spriedums: „Simpla" redaktori gan kļūdu pielaiduši, bet sods par lielu un motīvācija divaina. Iznāk, ka ministra gods „bavāriskajā demokratijā" tomēr ir vairāk nekā, teiksim, tramvaja konduktora gods.

Kaloriju dēļ nupat gatavojas izlaist garu vai nu angļietes Eilīnas Batones laulības laime, vai arī viņa pati. Batone ir pirmā angliete, kas pēc kara apprecēja vācieti. Pie tam viņai tikai ar lielām pūlēm, pēc daudzu formālu šķēršļu pieveikšanas izdevās šīgada aprīlī apprecēties ar vācu filozofijas studentu Egonu Bēli un uzsākt laulības dzīvi savā „līdziņā". Šī līdziņa gan ir vienkārša, neliela istaba bez vārīšanas iespējām, kas šogad arī vēl nav kurināta. Kopš aprīļa iztiekot ar vācu pārtikas devām, Eilīna esot galīgi izkritusies svarā, zaudējot 35 mārciņas, un tagad nespēka dēļ guļot slimnīcā, saņemot vīnogu cukura injekcijas un lādot Anglijas likumu, kas viņai, apprecot vācieti, atņēmis Anglijas pavalstniecību.

„Ja Anglijas valdība grib, lai es nomirstu, — labi, tad es arī nomiršu!" gaužas Eilīna Bēle, dzimusi Batona. Anglijas ģenerālkonsuls Frankfurtē viņai gan ieteic pieprasīt iecelošanas vīzu Anglijā, ko viņai, kā dzimušai anglietei, domājams, arī neliegšot, bet vīrs gan uz to nevarot cerēt.

Tā aukstā istabā un pie tukšas bļodas var aizmirsties visi kādreiz teiktie mīlas zvēresti, un ne vienmēr būs tāda iespēja tos otrai pusei atgādināt, kā tai londonietei, kas nule vīra ierosinātā šķiršanās prāvā lika tiesā atskaņot vīra kādreizējos mīlestības apliecinājumus, ko viņa (tavu tālredzību!) savā laikā bija uzņēmusi skaņu platēs. Dzirdot savus agrākos liesmainos mīlas čukstus, vīrs kļuva mīksts un sūdzību atsauca.

Par tādu likteni, kāds piemeklējis Eilīnu Batoni, nepavisam nav jābažījās 16 gadu vecajai Emmijai Denglerei no Rēgensburgas, kas pagājušo trešdienu lidmašīnā devās uz ASV, lai tur apprecētos. Viņa ir līdz šim jaunākā vācliete, ko apprec amerikānis. Emmijas istaba noteikti nebūs auksta un bļoda tukša, un arī vīnogu cukura injekcijas pēc pusgada laulības dzīves viņai nebūs vajadzīgas. Bet varētu gan ieteikt viņai uzņemt skaņu platēs līgavaiņa mīlas solījumus.

Appreciez un izceļo! Tā vispār ir laba recepte mūsdienu Vācijā. Kūrfirstendammā, Berlīnē, pat darbojas laulību starpniecības birojs ar šo saukli. Piemēram, Annemarija lasa sludinājumu: spānietis, 47 g. v., garantēta izceļošanas vīza; jeb Karlheincs: 27 g. v. ungāriete ar bagātiem radiem Dienvidamerikā, utt. Tas precību kārās vācietes un vāciešus pievelk kā magnēts. 500 marku iemaksa sākumā un tikpat daudz pēc laulībām — tiešām nav par daudz samaksāts par iespēju pagriezt muguru šai zemei, kuŗā, kā feļetonists Drūmais saka, netrūkst vienīgi puskiegeļu.

M. D.

Anekdoti

Pie frizieŗa

Frizieŗa krēslā iegāzās kungs un paziņoja:

„Man vajaga skūt bārdu. Man nevajaga mazgāt galvu, griezt matus, izdzīt kaklu, nevajaga matūdeni, odekolonu, pūderi, krēmu, karstas kompreses, sejas masāžu, breolīnu. Es negribu, lai man apgriež nagus, un nevēlos arī, lai man notīra putekļus no piedurknēm. Es vienkārši vēlos noskūt bārdu. Skaidrs?"

„Jā, kungs, pilnīgi," atbildēja frizieris. „Bet vai iezīpēt?"

Pārskatīšanās

„Man prieks, dēls, ka jūs ar Mārci atkal satiekat. Pirmīt pa logu redzēju, ka jūs atkal kopā spēlējāt uz pogām."

„Nē, māmiņ, mēs nespēlējām uz pogām. Mums tikai bija maza izkaušanās, un es Mārcim palīdzēju uzlasīt viņa zobus."

Labdarība

„Seit, nabaga cilvēk, — te jums būs 20 feniņu. Tam jābūt briesmīgi, ja cilvēks ir klibs. Bet es domāju, ka aklam vēl briesmīgāk."

„Tiesa gan, kundze. Kad es biju aklais, laudis man allaž mēģināja iesmērēt viltotu naudu."

Krustvārdu mīkla

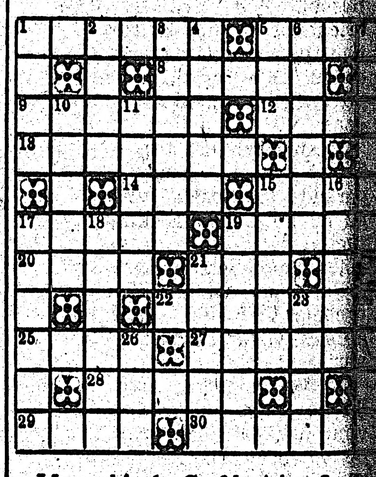

Līmeniski: 1. Garīdznieks. 5. [illegible]mā pasaules kara kauju vieta. 8. Kādreiz slavens sportists. 9. K[illegible]fesija. 12. Zīvs. 13. Rotas lieta. 15. Mūžīgais pavadonis. 16. Nirgā[illegible] 17. Mīlas dievs. 19. Neapģērbts. 20. Angļu izgudrotājs. 21. Jautāju[illegible] 22. Puķe. 25. Krāsa. 27. Ierobe[illegible] laukumi. 28. Peļķes. 29. Pietieki[illegible] Mašīnas piederums.

Stateniski: 1. Gabals. 2. Senč[illegible] tiešu dievs. 3. Franču rakstnieks [illegible] Vienkārša mašīna. 5. Pazīstama [illegible]ņu aģentūra. 6. Slavināšanas dz[illegible]mas. 7. Inde. 10. Sievietes vārds. [illegible] Ģirta Salnā romāns. 15. Latvie[illegible] rakstnieks. 16. Latviešu rakstnie[illegible] priekšvārds. 17. Informācijas av[illegible] 18. Verdi opera. 19. Ēdiena gab[illegible] 21. Locekļi. 23. Iedomāts dievs. [illegible] Barība. 26. Smeldz.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 2. Oms. 4. Bulta. 8. [illegible]ba. 9. Code. 10. Oga. 12. Arods. [illegible] Majori. 17. INRI. 18. Spānija. [illegible] Sus. 21. Egāla. 23. Rod. 25. Abe[illegible] 28. Ecēt. 30. Spalis. 31. Nēģis. [illegible] Ore. 34. Itin. 35. Inda. 36. Elsot. [illegible] Iss. — **Stateniski:** 1. Krēms, 2. O[illegible] ja. 3. Magone. 4. Boa. 5. Ūdri[illegible] Leons. 7. Ausis. 11. Ārīga. 13. Dr[illegible] ni. 15. Aproce. 16. Ijabs. 19. Ale[illegible] 22. Asaris. 23. Renģe. 24. Deģis. [illegible]lens. 27. Istas. 29. Tito. 32. Sit.

LATVIJA
Latvian Newspaper
Published twice weekly.
Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division, 14-th Inf., APO 383, 7 GEC-160. Editor: Kārlis Ba-Printer: „Schwäbi-sches Volksblatt" Günz-burg/Donau Bürgermeister Leichlmannplatz 2. Popu-lation to be served: 20.000.

IRO VADĪ[illegible]

reģistrēšan[illegible]

Ženevas atbildi baltiešu

Nevienu nespiedīs r[illegible]

„PCIRO nav policijas aģentūra, mēs ne[illegible] personas, bet gan ar nolūku snie[illegible] jo esam ieinteresēti veicināt nedalītu [illegible]", teica PCIRO amerikāņu joslas dire[illegible] preses konferencē Heidelbergā, kur vispl[illegible] jaunā DP reģistrācijas akcija.

[illegible]ormācijas un preses daļas va[illegible] Sēderlends - Denlingers (Sut[illegible] - Denlinger) pastāstīja, ka [illegible]IRO galvenam štābam Ženēvā zi[illegible] par preses konferenci, un no [illegible] speciāls kurjērs atvedis at[illegible] Baltijas tautu centrālās komi[illegible] ļa iesniegtajai petīcijai. Baltiešu [illegible]gumā bijis teikts, ka notiek [illegible] pārbaude ar nolūku izslēgt no [illegible] lielu daļu DP. Ženēvas at[illegible] norādīts, ka šis uzskats aplams [illegible] notiek pārbaude, bet tikai pirmo [illegible] plānota vienota DP reģistrāci[illegible] pasaulē. Līdz šim reģistrācija [illegible] dažāda ne vien dažādās valstīs, [illegible] dažādās joslās. Vienotība vaja[illegible] kaut vai statistikas nolūkos. [illegible] pirmais mēģinājums sakopot [illegible] par ģimenēm, lai varētu sākt [illegible] ģimenes kā svarīgākās so[illegible] vienības. Ziņas par izglītību [illegible] strāko nodarbošanos nepieciešа[illegible] tā informētu zemes, kur DP [illegible] emigrēt. Nevienam neatņems [illegible] tiesības uz aptaujās sniegto ziņu [illegible]. Tikai tais gadījumos, ja [illegible] rodīsies šaubas, var notikt sī[illegible] izjautāšana, bet arī tad DP [illegible] izvēršana notiks tikai pēc [illegible] apstākļu pārbaudes. Visos [illegible] pallek IRO statūtos pare[illegible] tiesības pārsūdzēt. Sakopotās [illegible] sniegs valdībām, kas gatavojas [illegible] DP.

[illegible]s ir traģisks fakts, ka divi un [illegible] gadus pēc kara beigām vēl nav [illegible] ziņu par cauruērā DP ģimeni," [illegible] direktors Edvards un piebilda: [illegible] zinām, ka pagātnē notikušas [illegible] pretaisnības. No nometnēm iz[illegible] daudzi, kuŗus nevajadzēja iz[illegible]. Ģimenes dažkārt sašķeltas [illegible] ģeogrāfisku aplēsumu dēļ."

[illegible]irektors paskaidroja arī, ka visa [illegible]ācijas programma pārrunāta [illegible] valstu valdībām, kas piedalās [illegible] Ziņas, ko savāks, var ietekmēt [illegible]ācijas likumdošanu daudzās ze[illegible], jo līdzšinējie dati bijuši jucek[illegible] norādīja direktors, uzsvērdams, [illegible] IRO vienīgais uzdevums ir kalpot [illegible] tādēļkli samērā ar plašo uzde[illegible] ļoti ierobežoti. Amerikāņu jos[illegible] izmērā bijis jāsamazina uz 35 [illegible]. Ar ierobežotajām iespējām IRO [illegible] principam — iespējami [illegible] iespējami lielākajam cilvēku [illegible]. Tāpēc, starp citu, bija jā[illegible] papilddevas strādātājiem. [illegible] jautājumu atbildēdams, di[illegible] apliecināja, ka pašreizējās [illegible] dēvas līdz nākošā gada jūli[illegible] netiks vairs samazinātas.

[illegible]nometnes ir gara cietumi, jo ne[illegible] cerībasl IRO uzdevums ir atrast [illegible] mājvietas. Ir divi ceļi — iz[illegible], lai abi ceļi būtu brīvi. Kas [illegible], var braukt mājā. Nevienu ne[illegible] citu, kā tikai pašu DP brīvu [illegible], vairākkārt uzsvēra direktors [illegible] jautājumu, vai nerēķinājas ar [illegible] samazināšanos, atbildēja, [illegible] līdz jūlijam, cerams, izceļos [illegible]4.000.

[illegible]ropes daļas vadītājs D. Grigs [illegible] plānoto reģistrāciju vēl papildus [illegible]droja, ka jautājumus, kas ie[illegible] aptauju lapās, prasīs visu val[illegible] imigrācijas komisijas, tā ka kat[illegible], kas vispār vēlas izceļot, tik un [illegible] agrāk vai vēlāk, vajadzēsot uz [illegible] atbildēt. Reģistrācija neesot [illegible] tiesīguma pārbaude, kas [illegible] noskaidrota jau iepriekšējās [illegible]. Ja radīsies šaubas un tās [illegible] pamatotas, tad rezultātus [illegible] iespējami drīz. Jautājums, [illegible] atstāta dzimtene, vajadzīgs, [illegible] apzīmējot atbildes varētu pārlie[illegible] ļos valstsvīrus un likumdevē[illegible] kas vēl arvien šaubās par DP [illegible] dzimteni atstājot. Jautā[illegible] kur atrodas DP piederīgie un ģimenes rotu, cik imigrāci[illegible] dzēt izce[illegible] derīgie a[illegible] rām DP [illegible] braukt, [illegible] pieminēt [illegible] šos radu[illegible]

„Vai [illegible] valstīs [illegible] tiesīgi [illegible] „Piespie[illegible] skatāmi [illegible] sīgi sa[illegible] IRO vad[illegible]

Ir jau[illegible] attiecīgo[illegible] pieaicinā[illegible] Nav iebi[illegible]

Molo[illegible]
Lon[illegible]

Če[illegible] nekādu[illegible] galīga[illegible] pirmdi[illegible] iekšpol[illegible] un tre[illegible] visas [illegible] priekšl[illegible] ma no[illegible] jautāju[illegible] Ārlietu[illegible] priekšl[illegible]

Nostāj[illegible] likumu[illegible] ka priek[illegible] Vācijas [illegible] jautājum[illegible] gadījumā[illegible] līdzšinēj[illegible] riska. B[illegible] dījumā [illegible] renci vis[illegible] pievieno[illegible] tovs sav[illegible] kal, un v[illegible] nojās p[illegible] kiem.

Trešdi[illegible] konferen[illegible] preziden[illegible] bija ielū[illegible] Ārlietu [illegible] Molotovu[illegible] rikāņu v[illegible] ziņoja, k[illegible] jas ārlie[illegible] arī atroc[illegible] Bevinu, [illegible] jot Aust[illegible] viški ar[illegible] nistriem[illegible]

Iero[illegible]
kā[illegible]
pas[illegible]
d[illegible]

Lielā [illegible] vienība [illegible] sekretār[illegible] noskaidr[illegible] apmēros[illegible] sistēma, [illegible] tad esot [illegible] tojot par[illegible] tiniekien[illegible] redzēts [illegible] komiteja[illegible] loties El[illegible]